

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1869.

ΤΟΜΟΣ Κ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 458.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΣΥΡΙΑ ΔΡΟΥΖΩΝ.

Ἡ Ἀσία κατὰ πολλὰς ἐπόψεις ὑπῆρξεν ἀείποτε σκοτεινὴ καὶ μυστηριώδης, ἐπασχολήσασα διηνεκῶς τοὺς σοφοὺς· διότι ἐν αὐτῇ ἔλαβεν ὑπαρξίν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἔθεν διεσπάρη καὶ ἐκάλυψε τὸν πλανήτην ἡμῶν, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν δόξαν· ἐν αὐτῇ ἀνεφύη παλαιόθεν ἡ περὶ τοῦ δημιουργοῦ ἰδέα, καὶ ἐγεννήθησαν διάφορα θρησκείματα παρὰ διαφόροις λαοῖς. Ἐν δὲ τῇ Συρίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ μετὰίχιμον, οὕτως εἰπεῖν, καὶ τὸ μεθόριον τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν Εὐρώπην, ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἔτι διάφορα θρησκείματα, ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Μωαμεθισμὸς, ὁ Ἰουδαϊσμὸς καὶ ὁ ἔθνησμός. Αἴαν δὲ περιεργον ὅτι καὶ αὐτόθι ὑφίσταται νῦν λαὸς τις εὐάριθμος, ὁ τῶν καλουμένων Δρούζων, οἵτινες πρεσβεύουσι θρησκείμα, τὸ νεώτατον καὶ διαφορώτατον πάντων τῶν μέχρι τοῦδε γνωστών. Ἐπειδὴ δὲ τὰς διατριβὰς ἐτύχομεν ἐν τῇ χόρᾳ ταύτῃ ποιούμενοι, καὶ εἶδομεν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἠκούσαμεν περὶ τοῦ θρησκείματος αὐτοῦ, ἐθεωρήσαμεν εὐκαίρην ὅπως καταμάθωμεν τὰ περὶ αὐτοῦ

διὸ ἐρευνήσαντες ἐπιτοπίως πολλοὺς τῶν μὴ Δρούζων κατοίκων, καὶ ὑπ' ὄψιν λαβόντες τὰ παρὰ τινῶν Εὐρωπαϊῶν γεγραμμένα, διὰ βραχέος δημοσιεύομεν τοῖς Ἕλλησι καὶ τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν φιλολογίᾳ τὰ περὶ τοῦ ἔθναριου τούτου ἡμῖν γενόμενα γνωστά· ὁμολογοῦμεν ὅμως, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο τυγχάνει δυσχερὲς διὰ τὴν ἄκραν μυστικότητα. Εἶχομεν δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦ Γάλλου Γεράρδου Νερβάλ, μάλιστα δὲ καὶ ἀραβικὸν τι χειρόγραφον, ὑπερ εὔρομεν ἐν Βηρυτῶ, καὶ ὑπερ πιθανῶς παρέχει κατὰ πρῶτον ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ ἐν λόγῳ θρησκείματος.

Περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ θρησκείματος.

Ἀρχηγὸς τῆς νεωτάτης ταύτης θρησκείας θεωρεῖται ὁ Χάκεμ ὁ ἐπικαλούμενος Βιέμου (αὐτεξούσιος), υἱὸς τοῦ Ἀζίζ Βιλλάχ, ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Φατιμιτῶν, καὶ ἑγγονος τοῦ Μοζελδίν, θεμελιωτοῦ τοῦ Καῖρου, καλίφης Αἰγύπτου καὶ Συρίας, ἀμμάσας τὸ 1000 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. Ἦν δὲ ὁ ἰσχυρότερος καὶ ἐνδοξώτερος ἡγεμὼν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πεποιτισμένος ἐκ φύσεως διὰ τινῶν προτερημάτων, ὅπως παραστήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τοιοῦτο δρᾶμα. Ἀσχολούμενος δὲ περὶ τὴν ἀστρολογίαν, ἀνήγειρεν ἀστεροσκοπεῖον κατὰ τὸ ὄρος Μοκατάμ τοῦ Καῖρου, ὑπερ καὶ σώζεται, καὶ ὅπου ἐφοῖτα καὶ διενυκτέ-

ρευε μετ' ἀλάλου δούλου· διὸ οἱ μὴ αὐτὸν ὡς θεὸν πιστεύοντες, θεωροῦσι μάγον. Θελήσας δὲ ἵνα καὶ ζῶν ἔτι λατρευθῆ ὡς θεὸς παρὰ τῶν ὑπηκόων, εὐρεν ἀντίπραξιν παρὰ τῶν ἰσχυρῶν καὶ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς, ἥτις ἐδολοφόρησεν αὐτὸν διὰ τινος Ἰωσήφ. Μετὰ θάνατον τὸ πτώμα αὐτοῦ ἐγένετο ἀφαντον, ἐκτὸς τοῦ ὄνου καὶ τῶν ἐπτὰ χιτῶνων, εὐρεθέντων ἐν τῷ τόπῳ τοῦ φόνου. Μετὰ δὲ δεκαεξέτη ἀπὸ τῆς ἀφανίσεως, οἱ κάτοικοι τοῦ Καίρου ἔλεγον ὅτι ἔζη· ἀλλὰ τοῦτο προήλθεν ἐκ τῆς ἐμφανίσεως ὁμοίων αὐτῷ ἀγυρῶν, ὡς τοῦ Σεροῦτ, Σικίν καὶ λοιπῶν. Κατὰ τοὺς Κόπτας, λαθῶν συγγνώμην παρὰ τοῦ Χριστοῦ διὰ τὰ ἀσεδήματα καὶ μεταμελησάμενος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἀμμωνος, ὅπου ἐβίωσε πολλὰ ἔτη. Κατὰ δὲ τοὺς Δρούζους, μὴ θανόντων ἐκ τῶν ξιφοκτυπημάτων ἔζησε πολλὰ ἔτη· ἀλλὰ βρυνθείς τὸν θρόνον, μετέβη εἰς τὴν ἔρημον ὅπου ἐσηματίσθη διδασκαλίαν, ἣν κατόπιν ἐδημοσίευσεν ὁ μαθητὴς αὐοῦτ Χαμζα. Ὁ Χάκεμ, ἵνα ἐλκύσῃ κατ' ἀρχὰς τὰ πνεύματα, περιποιήσατο Χριστιανούς καὶ Ἰουδαίους, καὶ συνεκρότησεν Οἶκος Σορίας, ἐνθα διδάσκαλοι δημοσίᾳ ὑπεστήριζον τὴν θεότητα αὐτοῦ· ἀλλὰ μόλις τότε 30,000 κάτοικοι τοῦ Καίρου ἠσπάσαντο τὸ νέον δόγμα, ὅπου καὶ σώζονται τὰ εἰρεπια τῆς μοσχέας αὐτοῦ, τρεῖς αἰῶνας βράδιον κτισθείσης. Παρὰ τῶν παλαιῶν Ἀσιανολόγων καλεῖται Σακαμπερίλ, θεωρούμενος ἄλλος Νέρων διὰ τε ἄλλα κικουρήματα καὶ τὴν τοῦ Καίρου πυρπόλησιν. Ἐν τῷ οὐρανῷ καλεῖται Ἄλθαρ (αἰώνιος), ἔχων διαφόρους ὑπουργούς, καὶ ἐνεσχυρώθη δεκάκις. Τὴν δὲ ἡγεμονίαν αὐτοῦ κτεκτετήσατο ὁ περίφημος καλῖφης τῆς Βαβυλώνας Ὁμάρ. Τοιοῦτος ἐν συντόμῳ ὁ θεμελιωτὴς τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ θρησκευματος τῶν Δρούζων.

Περὶ τοῦ ἔθνους τῶν Δρούζων.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔθνους τούτου ἔστι σύγχρονος καὶ τῆ θρησκείας αὐτοῦ, ἥτοι ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος μετὰ Χριστόν. Δρούζοι δὲ ὠνομάσθησαν ἢ ἀπὸ τινος ἀποστόλου Δουρζῆ, ἢ ἀπὸ τῶν ἀραβικῶν λέξεων ἐνδερὰζ, ἐνδερὰτζ, δηλουσῶν εἶσοδον, ἢ ἐκ τοῦ δάρκς, ἰέδρος, ἥτοι μαθητῆς· ὥστε Δρούζος κυρίως σημαίνει ὀπαδός, καὶ οὕτω καλοῦνται ἀπὸ τοῦ μέσου αἰῶνος. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ ἀρχηγοῦ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ διωχθέντες ἐκ Καίρου, κατέφυγον εἰς τὸ Λιβάνου ὄρος, ὅπου ἐσηματίσθη τὸ ἔθνος τοῦτο. Κατὰ δὲ Σασην, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου ἐπολέμησε τὰς ἐπὶ τοῦ Ἀντιλιβάνου ἀραβικὰς φυλάς· αὐταὶ ἐπὶ Ἰουδαίων ἐκαλοῦντο Ἰτουραῖοι, νομάδες καὶ τραγλοδύται, οἵτινες πολεμηθέντες ὑπὸ Ἀριστοβούλου, περιελήφθησαν ἐπ' ὀλίγον ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ θρησκευτικῷ συνδέ-

σμῳ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ· εἶτα αὐτοὶ ἀνεξάρτητοι γενόμενοι, ἐτρέψθησαν ἐπὶ τὸν συνήθη ληστρικὸν βίον, καὶ περιωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Πομπηίου· τέλος δ' ἐπεκλήθησαν Δρούζοι. Ἐν δὲ τοῖς διπλωματικοῖς ἐγγράφοις τοῦ Ἑρρίκου τετάρτου καὶ τοῦ Λοδοβίκου δεκάτου τετάρτου ἀναφέρεται ὁ μέγας αὐτῶν ἐμίρης Φκακρδίν, ζητήσας παρὰ τῆ ἀγλή τῶν Μεδίκων τὴν συνδρομὴν τῆς Εὐρώπης κατὰ τῶν Τούρκων, ἐπὶ τῆ βιάσει παραδόσεως, ὅτι οἱ Δρούζοι κατὰγονται ἐκ τινων σταυροφόρων ἵπποτων· διότι λέγεται, ὅτι οἱ ἵππῶται Ναῖται, οἱ ἐπὶ δύο αἰῶνας κάτοχοι τοῦ Λιβάνου, ἐπὶ τῆ προθέσει τοῦ δεσπότη διαφόρων φυλῶν καὶ θρησκειῶν, ἐμόρφωσαν πρῶτοι τὸ δρούζικόν σύστημα, ὅπερ εἶτα διετυπώθη διὰ τοπικῶν ἐθίμων. Κατὰ συνέπειαν δὲ αἱ εἰς τὸ σύστημα τῶν Ναϊτῶν εἰσαχθεῖσαι ἀνατολικαὶ ἰδέαι παρέσχον κεφάλαια αἰρέσεως, ἅτινα ἐν Εὐρώπῃ ἀπετέλεσαν τὴν Φρακμασονίαν, κληροδότημα τῆς διδασκαλίας τῶν Ναϊτῶν· καὶ διὰ τοῦτο οἱ Δρούζοι ὁμιλοῦσι περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὁμοθησκῶν, καὶ μάλιστα τῶν κατὰ τὰ ὄρη τῆς Σκωτίας (Τσέμπελ-ἐλ-Σκούζια), ἐννοοῦντες τοὺς Σκώτους, καὶ τοὺς ἀντιστίχους τῶν Ναϊτῶν Ἑυρθροσταύρους. Ἐκ τῆς παραδόσεως δὲ ταύτης ὠφελοῦμενοι οἱ Ἄγγλοι, περιποιῶνται τοὺς Δρούζους, ὧν πρόγονοὶ τινες κατέφυγον εἰς Σκωτίαν, ἀμιλλώμενοι πρὸς τοὺς Γάλλους, οἵτινες προστατεύουσι τοὺς Μαρωνίτας καὶ Γραϊκοκαθολικούς. Ἄλλοι θεωροῦσιν αὐτοὺς Ἰσμηλίτας, ὧν ἀφρῆσι οἱ τρομεροὶ Δολοφόνοι, ἄλλοι Πυθαγορείους ἢ Ἑσσηνίους, καὶ ἄλλοι Γνωστικούς. Τὸ πιθανώτερον δὲ, ὅτι οὗτοι εἰσὶν οἱ Φρακμασονοὶ τῆς Ἀνατολῆς, διαιρούμενοι εἰς δύο τάξεις, τοὺς Ἀκκάλ, ἥτοι τοὺς γινώσκοντας, ἀναλογούντας πρὸς τοὺς λογίους τῆς Κίνας, καὶ τοὺς Ζέχελ, ἥτοι τοὺς ἀμαθεῖς.

Οἱ Δρούζοι ζῶντες ἐπὶ τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου, ἀντέστησαν ἐπὶ πολὺ κατὰ τῶν Τούρκων, ὄντες ἀνδρείοι καὶ πολεμικοὶ, καὶ μάλιστα οἱ τοῦ Χαυράν, διακρινόμενοι διὰ τὸ ἄγριον καὶ ἀρπακτικόν. Ἐπὶ Ἀμουράτου τρίτου ἀναφέρεται (1585) ἡγεμόνων τινος αὐτῶν ὀνομαζόμενος Μάν-Ὀγλ, ὅστις ἐκτίσας φρούριον τι ἐν Πακλμύρφα, ὡς διηγείται ὁ Φριδερικός Χοσέφερ· τότε δὲ ἐγένοντο τὸ πρῶτον φόρου ὑποτελεῖς τοῖς Τούρκοις, καὶ νῦν δὲ στρατολογοῦνται ὑπὸ τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ δὲ 1842 ἔλαβον ἴδιον ἐθναρχὴν, ὄντα ἀρχιερέα καὶ ἐδρεύοντα ἐν τῇ πόλιν Ἐλ-Μούτνα. Καὶ κατὰ μὲν Σασην ὑπολογίζονται 420,000, ὧν 40,000 εἰσὶν ἱκανοὶ εἰς τὸ ὀπλοφορεῖν, κατὰ δὲ Λενομάν οἱ πάντες 75,000, ὃ καὶ πιθανώτερον. Καὶ ἄλλοτε μὲν διήγαγον εἰρηνικῶς πρὸς τοὺς Χριστιανούς· ἀλλὰ πρὸ τινων ἐτῶν μισοῦσιν αὐτοὺς, ὡς περιποιούμενοι

καὶ διεγειρόμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων διὰ λόγους πολιτικούς· ἐσχάτως δὲ (1860) ὑποκινήθησαν παρὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ Φουάτ πασᾶ, μετὰ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐπραξαν ἀνηκούστους θηριωδίας κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὧν κατέστρεψαν 50,000 περίπου ἐν Δαμασκῷ καὶ ἀλλαχοῦ· διὸ ἐξωρίσθησαν πάντῃ ἐκ τοῦ Λιβάνου, ὅπου ἐσηματίσθη χριστιανικὴ διοικήσις.

Περὶ τῆς θρησκείας τῶν Δρούζων.

Τὰ βιβλία τῶν Δρούζων ἦσαν ἄλλοτε ἀπόκρυφα ἀπὸ τῶν ξένων, διότι ἐκρύπτοντο ἐπιμελῶς ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ τοῖς νοοῖς· ἐπὶ δὲ τῶν μεταξὺ αὐτῶν, τῶν Τούρκων ἢ Μαρωνιτῶν πολέμων, κατωρθώθη σύνοψις πολλῶν χειρογράφων εἰς σχηματισμὸν ἰδέας τινος περὶ τοῦ δόγματος, ἀλλὰ παρήχθη ποικιλομυθία ἀντιθέτων πραγματειῶν· καὶ γὰρ εἶδον ἐν τε Πτολεμαῖδι καὶ Βηρυτῷ ἀραβικά τινὰ χειρογραφα παρὰ Χριστιανοῖς, πραγματευόμενα περὶ τῆς θρησκείας ταύτης. Ὁ δὲ Νερβάλ μαθὼν τὰ περὶ αὐτῆς παρὰ Δρούζου σέχου τοῦ Λιβάνου, ἀν τοῦτο ἦτο δυνατόν, φρονεῖ ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ ζητούμενον, ὡς ἐκτίθησιν ἐν τῇ ἐξῆς κατηχήσει.

Κατήχησις τῶν Δρούζων.

Ἐρ. Δρούζος εἶ; Ἀπ. Μάλιστα, τῆ ἀρωγῆ τοῦ παντοδυνάμου ἡμῶν κυρίου.

Ἐρ. Τί ἐστὶ Δρούζος; Ἀπ. Ὁ τὸν νόμον γράψας καὶ τὸν Πλάστην λατρεύσας.

Ἐρ. Τί διέταξεν ὑμῖν ὁ Πλάστης; Ἀπ. Τὴν φιλαλήθειαν, τὴν ἐπιμέλειαν τῆς λατρείας αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν ἐπτὰ ὑποχρεώσεων.

Ἐρ. Τίνα εἰσὶ τὰ δυσχερῆ καθήκοντα, ἀφ' ὧν ὁ Κύριος ὑμῶν ἀπῆλλαξεν ὑμᾶς, καὶ ἅτινα κατήργησε, καὶ πῶς γινώσκετε, ὅτι ἐστὲ ἀληθῆς Δρούζος; Ἀπ. Ἀπέχοντες παντὸς ἀθεμίτου, καὶ πράττοντες πᾶν θεμιτόν.

Ἐρ. Τί ἐστὶ θεμιτόν καὶ τί ἀθέμιτον; Ἀπ. Θεμιτόν ἐστὶ τὸ ἀνῆκον τῇ ἱερατεῖᾳ καὶ τῇ γεωργίᾳ, καὶ ἀθέμιτον τὸ ἀνῆκον τῇ κοσμικῇ ἐξουσίᾳ καὶ τοῖς ἀρνησιθρησκείοις.

Ἐρ. Πότε καὶ πῶς ἐνεφανίσθη παντοδύναμος ὁ Κύριος ἡμῶν; Ἀπ. Τὸ 400 ἔτος ἀπὸ Μωάμεθ. Ἐφρημίσθη δὲ τότε ὡς ἐκ Μωάμεθ καταγόμενος, ἵνα κρύψῃ τὴν θεότητα αὐτοῦ.

Ἐρ. Καὶ διατί ἤθελε νὰ κρύψῃ τὴν θεότητα αὐτοῦ; Ἀπ. Διότι ἡ λατρεία αὐτοῦ ἦν παρημελημένη καὶ οἱ ὀπαδοὶ λίαν εὐάριθμοι.

Ἐρ. Πότε ἐνεφανίσθη διακηρύττων τὴν θεότητα αὐτοῦ; Ἀπ. Τὸ 408 ἔτος.

Ἐρ. Πόσον διέμεινεν οὕτω; Ἀπ. Ἀκέραιον τὸ 408 ἔτος· εἶτα τὸ 409 ἠφανίσθη, διότι ἦν ἔτος ἐλεύθριον.

Κατόπιν ἀνεφάνη ἀρχὴ τοῦ 410, καὶ διέμεινεν ὄλον τὸ 411· καὶ τέλος ἀρχὴ τοῦ 412 ἐγένετο ἀφαντος, καὶ ἐλεύσεται τῆ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Ἐρ. Τί ἐστὶν ἡμέρα τῆς κρίσεως; Ἀπ. Ἐστὶν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ Πλάστης παρουσιασθήσεται ὑπὸ μορφήν ἀνθρώπου καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τοῦ κόσμου διὰ τε τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ζήφους.

Ἐρ. Πότε τοῦτο γενήσεται; Ἀπ. Τοῦτο ἄγνωστον, ἀλλ' ἀγγεληθήσεται διὰ σημείων.

Ἐρ. Τίνα ἔσονται τὰ σημεῖα ταῦτα; Ἀπ. Ὅταν οἱ βασιλεῖς ἀλλάξωσι, καὶ οἱ Χριστιανοὶ νικῆσωσι τοὺς Μουσουλμάνους.

Ἐρ. Ἐν τίνι μηνί γενήσεται τοῦτο; Ἀπ. Κατὰ τὴν σελήνην Δγεμαζ ἢ Ρατζαδ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἐγίρας.

Ἐρ. Πῶς ὁ Θεὸς κυβερνήσει τοὺς λαοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς; Ἀπ. Δηλωθήσεται διὰ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ζήφους, καὶ ἀφαιρέσει πάντων τὴν ζωὴν.

Ἐρ. Καὶ μετὰ θάνατον τί συμβήσεται; Ἀπ. Ἀναγεννηθήσονται τῇ ἐντολῇ τοῦ Παντοδυνάμου, ὅς τις διατάξει αὐτοὺς ὅ,τι αὐτῷ ἀρεστόν.

Ἐρ. Πῶς προσερχθήσεται αὐτοῖς; Ἀπ. Διαιρεθήσονται εἰς τέσσαρα μέρη, ἥτοι τοὺς Χριστιανούς, τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ἀρνησιθρησκείας καὶ τοὺς ἀληθεῖς λάτρεις τοῦ Θεοῦ.

Ἐρ. Καὶ πῶς διαιρεθήσεται ἕκαστη τῶν αἰρέσεων τούτων; Ἀπ. Ἐκ τῶν Χριστιανῶν γεννηθήσονται αἱ αἰρέσεις τῶν Νεσαίρε (1) καὶ τῶν Μετουαλῆ· ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ Τούρκοι. Ἀρνησιθρησκοὶ δὲ εἰσὶν οἱ ἐγκαταλιπόντες τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Ἐρ. Τίνα ἀμοιβὴν ἀποδώσει ὁ Θεὸς τοῖς λάτρεις τῆς ἐνότητος αὐτοῦ; Ἀπ. Ἀποδώσει αὐτοῖς τὴν αὐτοκρατορίαν, τὴν βασιλείαν, τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, τὰ ἀγαθὰ, τὸν χρυσόν, τὸν ἄργυρον, καὶ διατελέσουσιν ἐν τῷ κόσμῳ ἡγεμόνες, σατράπαι καὶ σουλτάνοι.

Ἐρ. Καὶ οἱ ἀρνησιθρησκοὶ; Ἀπ. Ἡ ποινὴ αὐτῶν ἔσται φρικώδης. Συνίσταται δὲ εἰς τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ ἀποπειρᾷ τοῦ φαγεῖν ἢ πιεῖν, τὰ τρόφιμα ἔσονται πικρά. Προσέτι περιπεσοῦνται εἰς δουλείαν καὶ σκληροτάτους μόχθους παρὰ τοῖς ἀληθινοῖς λάτρεις τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοὶ ὑποστήσονται τὰς αὐτὰς βασάνους, ἀλλὰ πολὺ ἔλαττοτερας.

Ἐρ. Ποσάκις ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπαρουσιάσθη ἐν σχήματι ἀνθρώπου; Ἀπ. Δέκα φορές, στάσεις καλουμένας, καὶ ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὰ ἐξῆς ὀνόματα, Ἀλῆ, Μπάρ, Ἀλίχ, Μάκλλα, Κάτμ, Μάκς, Ἀζίζ, Ἀμπαζακαρία, Μανιούρ καὶ Χάκεμ.

(1) Οἱ Νεσαίρε (Ναζωραῖοι) ἢ Ἀναρῆ, καὶ οἱ Μετουαλί, εἰσὶ λαοὶ τοῦ Λιβάνου ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Τριπόλεως καὶ Σιδῶνος.

Ἐρ. Ποῦ ἔλαβε χώραν ἡ πρώτη στάσις, ἡ τοῦ Ἀλῆ; Ἀπ. Ἐν τινὶ πόλει τῆς Ἰνδίας, τοῦνομα Ροχίν-μα-Τοχίν.

Ἐρ. Ποσάκις ἐπεφάνη ὁ Χάμζα καὶ πῶς ὠνομάσθη ἐν ἐκάστῃ ἐμφάνισι; Ἀπ. Ἐπεφάνη ἐπτάκις ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τοῦ προφήτου Σαμῶδ. Ἐν τῷ αἰῶνι τοῦ Ἀδάμ ἐκαλεῖτο Χατνίλ· ἐν τῷ τοῦ Νῶε, Πυθαγόρας· Δαβὶδ ἐκαλεῖτο ἐπὶ Ἀβραάμ· ἐπὶ Μωϋσέως ὠνομάσθη Χαίβ καὶ ἐπὶ Ἰησοῦ ἐκλήθη ὁ ἀληθὴς Μεσσίας καὶ ὁ ἀληθὴς Λάζαρος· ἐπὶ Μωάμεθ ὠνομάσθη Σαλμάν καὶ Φαρζί, καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Σαῦ ἔλαβε τὸ ὄνομα Σαλέχ.

Ἐρ. Εἰπέ μοι τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος Δρουζος; Ἀπ. Τοῦτο τὸ ὄνομα παράγεται ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς ἡμῶν τῷ Χάκεμ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὅστις Χάκεμ ἐστὶν ὁ κύριος ἡμῶν Μωάμεθ, υἱὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅστις ἐπεφάνη αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ καὶ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ, οἱ Δρουζοὶ ἀκολουθοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, εἰσηλθόν ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τούτου ἐκλήθησαν Δρουζοὶ· διότι ἡ ἀραβικὴ λέξις ἐνδραζ, ἢ ἐνδραράδζ, ἐστὶ ταυτόσημος τοῦ δαρχάχ, ὑπερ ἢ ἄλλοι εἰσοδόν. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὁ Δρουζος ἔγραψε τὸν νόμον, ἐμβατεύσας καὶ εἰσδύσας ὑπὸ τὴν διαταγὴν τοῦ Χάκεμ. Ἄλλην δὲ ἐτυμολογίαν εὐρίσκουμεν, γράφοντες τὸ Δρουζος δι' ἑνὸς σ' τότε παράγεται ἐκ τοῦ δάρας, ἱερός, μαθητῆς, ὁ δηλοῖ, ὅτι ὁ Δρουζος ἐσπούδασε τὰ βιβλία τοῦ Χάμζα, καὶ ἐλάτρευσε τὸν Παντοδύναμον ὡς πρέπει.

Ἐρ. Τίνα σκοπὸν ἔχομεν λατρεύοντες τὸ Εὐαγγέλιον; Ἀπ. Μάθετε, ὅτι διὰ τούτου προτιθέμεθα ἵνα μεγαλύνωμεν τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὅστις ἠγέρθη τῇ διαταγῇ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅστις ἐστὶν ὁ Χάμζα· διότι οὗτος ἀπήγγειλε τὸ Εὐαγγέλιον. Προσέτι ὀφείλομεν, ἵνα εἰς τὰ ὄμματα παντὸς ἔθνους ἀναγνωρίζωμεν τὴν πίστιν αὐτοῦ. Τέλος πιστεύομεν τὸ Εὐαγγέλιον, διότι τοῦτο τὸ βιβλίον βασίζεται ἐπὶ τῆς θείας σοφίας, καὶ περιέχει ἐναργῆ δείγματα τῆς ἀληθοῦς λατρείας.

Ἐρ. Διατί ἀπορρίπτομεν πᾶν ἄλλο βιβλίον, ἐκτὸς τοῦ Κορανίου, λόγου γινόμενου ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ; Ἀπ. Διότι ἔχομεν ἀνάγκην ἵνα μὴ γνωρίζωμεν τί πρεσβεύομεν, διαβιῶντες ἐν μέσῳ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἰσλαμισμού. Δέον λοιπὸν ἵνα ἀναγνωρίζωμεν τὸ βιβλίον τοῦ Μωάμεθ· καὶ, ἵνα μὴ κακοποιηθῶμεν, παρεδέχθημεν πάσας τὰς μουσουλμανικὰς τελετάς, ὡς καὶ τὴν περὶ τῶν τεθνεώτων προσευχὴν· καὶ ταῦτα πάντα γίνονται μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, ἵνα διατελῶμεν ἄγνωστοι.

Ἐρ. Τί δὲ λέγομεν περὶ τῶν μαρτύρων ἐκείνων, ὧν οἱ Χριστιανοὶ τοσοῦτον ἐγκωμιάζουσι τὴν καρτερικὴν καὶ τὸ πολυάριθμον; Ἀπ. Λέγομεν ὅτι ὁ Χάμζα

οὐδόλως ἀνεγνώρισεν αὐτοὺς, ἠδὲ ἐξήθησαν καὶ ἐδωκαίωθησαν παρὰ πάντων τῶν ἱστορικῶν.

Ἐρ. Ἄλλ' ἂν οἱ Χριστιανοὶ εἴπωσιν ἡμῖν ὅτι ἡ πίστις αὐτῶν οὐδόλως ἐστὶν ἀμφίβολος, διότι στηρίζεται ἐπὶ ἀποδείξεων ἰσχυροτέρων καὶ ἀμεσοτέρων ἢ ὁ λόγος τοῦ Χάμζα, τί ἀποκρινόμεθα, καὶ πῶς παρεδέχθημεν τὸ ἀλάνθαστον τοῦ Χάμζα, τὴν στήλην τούτην τῆς ἀληθείας, ἐξ ἧς εἶη σωτηρία ἐφ' ἡμῶν; Ἀπ. Διὰ τῆς ὁμολογίας, ἣν αὐτὸς ἔδωκεν ἐξ ἑαυτοῦ λέγων ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς ἐντολῆς καὶ τῆς ὑπερκαπίσεως· «Εἰμὶ τὸ πρῶτον τῶν πλασμάτων τοῦ Θεοῦ, εἰμὶ ἡ φωνὴ καὶ ἔκφρασις αὐτοῦ· κατέχω τὴν σοφίαν, κατ' ἐντολὴν τοῦ αὐτοῦ· εἰμὶ ὁ πύργος καὶ ὁ κτιστὸς οἶκος· εἰμὶ ὁ κύριος τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως· εἰμὶ ἐκείνος, ὅστις ἠχῆσω τὴν σάλπιγγα· εἰμὶ ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἱερατείου, ὁ κύριος τῆς χάριτος, ὁ ἀνιδρυτὴς καὶ καταστροφεὺς τοῦ δικαίου· εἰμὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου, ὁ καταστροφεὺς τῶν δύο μαρτυριῶν· εἰμὶ τὸ καταβιβρώσκον πῦρ.»

Ἐρ. Ἐν τίνι συνίσταται ἡ ἀληθὴς θρησκεία τῶν Δρουζῶν ἱερέων; Ἀπ. Αὕτη ἐστὶν ὁ ἀντίπους πάπης πίστεως τῶν ἄλλων ἔθνων ἢ φυλῶν· καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἀσεβὲς παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἡμεῖς πιστεύομεν τοῦτο, ὡς ἐλέχθη ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς διακηρύξεως καὶ παραγγελίας.

Ἐρ. Ἄλλ' ἂν τις ἄνθρωπος ἤρχετο γνωρίζαι τὴν ἀγίαν ἡμῶν λατρείαν, πιστεύσαι καὶ συμμορφωθῆναι αὐτῇ, σωθήσεται; Ἀπ. Οὐδέποτε· ἡ πύλη ἐκλείσθη, τὸ ἔργον τετέλεσται, ἡ γραφὴ ἐξημβλύθη· καὶ μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μεταβαίνει, ἵνα ἐνωθῇ μετὰ τοῦ πρώτου ἔθνους καὶ τῆς πρώτης θρησκείας αὐτοῦ.

Ἐρ. Πότε ἐπλάσθησαν ἅπαναι αἱ ψυχαὶ; Ἀπ. Ἐπλάσθησαν μετὰ τὸν ἀρχιερέα Χάμζα, υἱὸν τοῦ Ἀλῆ. Μετὰ τοῦτον ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἐκ φωτὸς πάντα τὰ πνεύματα, ἅτινα εἰσὶν ἠριθμημένα, καὶ μήτε ἐλαττωθήσονται μήτε αὐξήθησονται μέχρι τέλους τῶν αἰώνων.

Ἐρ. Ἡ σεβαστὴ ἡμῶν θρησκεία παρεδέχεται τὴν σωτηρίαν τῶν γυναικῶν; Ἀπ. Ἀναμφιβόλως· διότι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔγραψε κεφάλαιόν τι περὶ τῶν γυναικῶν, καὶ αὗται ὑπακούουσιν εὐθὺς, ὡς γίνεται μνεῖα ἐν τῇ ἐπιστολῇ του περὶ γυναικῶν καὶ κορασίων νόμου.

Ἐρ. Τί λέγομεν περὶ τῶν λοιπῶν ἔθνων, βεβαιούντων ὅτι λατρεύουσι τὸν Κύριον, τὸν πλάσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν; Ἀπ. Καὶ ἂν εἴπωσι τοῦτο, ἔσεται ὑπόκρισις· καὶ ἂν πραγματικῶς λατρεύουσιν αὐτὸν, μὴ ἀναγνωρίζοντες δὲ, ὅτι ὁ Κύριος ἐστὶν αὐτὸς ὁ Χάκεμ, ἡ λατρεία αὐτῶν ἐστὶν ἱεροσυλία.

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν ἐκ τῶν ἀρχαίων, οἵτινες ἐδίδαξαν

τὴν σοφίαν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς ἰδρυτὰς τῆς πίστεως ἡμῶν; Ἀπ. Εἰσὶ τρεῖς, ὧν ὀνόματα, Χάμζα, Ἰσμαήλ καὶ Βέχα-Ἐδδίν.

Ἐρ. Εἰς πόσα μέρη διαιρεῖται ἡ σοφία; Ἀπ. Εἰς πέντε μέρη· τούτων δύο ἀνήκουσι τῇ θρησκείᾳ καὶ δύο τῇ φύσει. Τὸ πέμπτον μέρος, τὸ καὶ μείζον πάντων, οὐ διαιρεῖται. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀληθὴς σοφία, ἡ τοῦ ἔρωτος καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ.

Ἐρ. Πῶς γνωρίζομεν ὅτι ὁ δεῖνα ἄνθρωπος ἐστὶν ἡμέτερος ἀδελφός, ἀκριβὴς φύλαξ τῆς ἀληθοῦς λατρείας, ἂν συναντήσωμεν αὐτὸν καθ' ὁδόν, ἢ πλησίαση ἡμᾶς θεωρούμενος καὶ λεγόμενος Δρουζος; Ἀπ. Ἰδοὺ μετὰ τὰς συνήθεις προσαγορεύσεις λέγομεν πρὸς αὐτόν. «Σπειροῦσιν ἐν τῇ πατρίδι σου κόκκον μυροβαλάνου (ἀχλίλιζ, φυτὸν συμβολικόν). Ἄν ἀποκριθῇ, «Μάλιστα σπειροῦσιν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πιστευόντων,» τότε ἐξετάζομεν αὐτὸν περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν· ἂν ἀπαντήσῃ ὀρθῶς, ἐστὶν ἡμέτερος συμπατριώτης· ἂν μὴ, ἐστὶ ξένος.

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οἱ πατέρες τῆς ἡμετέρας θρησκείας; Ἀπ. Εἰσὶν οἱ προφῆται τοῦ Χάκεμ, ἦτοι Χάμψα, Ἰσμαήλ, Μωάμεθ, καὶ Καλιμέ, Ἀβού-ελ-Ρεῖρ, Βέχα-Ἐδδίν.

Ἐρ. Οἱ ἀμαθεῖς Δρουζοὶ ἔχουσι τὴν σωτηρίαν ἢ θέσιν παρὰ τῷ Χάκεμ, ὅταν ἀποθνήσκουσιν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ τῆς ἀμαθείας; Ἀπ. Οὐδόλως ὑπάρχει δι' αὐτοὺς σωτηρία· διατελέσουσιν ἐν αἰσχῇ καὶ δουλείᾳ παρὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν μέχρι αἰῶνος αἰώνων.

Ἐρ. Τί ἐστὶ Δουμάσσα; Ἀπ. Ἐστὶν Ἀδάμ ὁ πρῶτος, ἐστὶν ὁ Ἀρχιουερχ, ὁ Ἐρμῆς, ὁ Ἐδρις, ὁ Ἰωάννης, ὁ Ἰσμαήλ, υἱὸς τοῦ Μωάμεθ-ελ-Γαμί· καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τοῦ Μωάμεθ, υἱοῦ τοῦ Ἀβδαλλάχ ἐκαλεῖτο Ἐλμεκδάδ.

Ἐρ. Τί ἐστὶ τὸ ἀρχαῖον καὶ τί τὸ αἰώνιον; Ἀπ. Τὸ ἀρχαῖον ἐστὶν ὁ Χάμζα, καὶ τὸ αἰώνιον ἡ ψυχὴ, ἢ ἀδελφὴ αὐτοῦ.

Ἐρ. Τίνα εἰσὶ τὰ στηρίγματα τῆς σοφίας; Ἀπ. Οἱ τρεῖς ἱεροκήρυκες.

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οὗτοι; Ὁ Ἰωάννης, Μάρκος καὶ Ματθαῖος.

Ἐρ. Πόσον χρόνον ἐκήρυξαν; Ἀπ. Εἴκοσιν ἐν ἔτη, ἕκαστος ἐκήρυξεν ἐπτά.

Ἐρ. Τί εἰσὶ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ κτίρια, ἅτινα καλοῦνται πυραμίδες; Ἀπ. Αἱ πυραμίδες αὗται ἰδρύθησαν ὑπὸ τοῦ Παντοδυναμοῦ ἐπὶ σκοπῷ πλήρους σοφίας, ὃν συνέλαβεν ἐν τῇ προνοίᾳ αὐτοῦ.

Ἐρ. Τίς δὲ οὗτος ὁ πλήρης σοφίας σκοπός; Ἀπ. ἵνα τοποθετήσῃ καὶ προφυλάξῃ ἐκεῖ μέχρις ἡμέρας τῆς κρίσεως, καθ' ἣν ἔσεται ἡ δευτέρα αὐτοῦ παρουσία, τὰς χοδζέτες καὶ τὰς ἐξοφλήσεις, ὡς ἡ θεία αὐτοῦ χεῖρ ἔλαβε παρὰ πάντων τῶν πλασμάτων.

Ἐρ. Διατί ἐπεφάνη ἐν ἐκάστῳ νέῳ νόμῳ; Ἀπ. ἵνα ἀνυψώσῃ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ λατρείας, ὅπως ἐνισχυθῶσι, καταμάθωσιν, ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ μεταβάλλων κατ' ἀρέσκειαν τὴν δικαιοσύνην, καὶ μὴ πιστεύων ἄλλον, ἐκτὸς ἐκείνου.

Ἐρ. Πῶς αἱ ψυχαὶ ἐπιστρέφουσιν ἐν τοῖς ἰδίοις σώμασιν; Ἀπ. Ὅσάκις ὀνήσκη ἄνθρωπός τις, γεννᾶται ἄλλος, καὶ ἐκ τούτου διατηρεῖται ὁ κόσμος.

Ἐρ. Πῶς ὀνομάζουσι τοὺς Μουσουλμάνους; Ἀπ. Κατάβασιν (ἐλ-τανζιλ).

Ἐρ. Καὶ τοὺς Χριστιανούς; Ἐρμηνείαν (ἐλ-τα-σίλ). Αἱ δύο αὗται ἐπωνυμίαι σημαίνουσι, διὰ τοὺς μὲν, ὅτι ἠρμήνευσαν τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ τοὺς δὲ, ὅτι διέδωκαν ὅτι τὸ κοράνιον κατέβη ἐξ οὐρανοῦ.

Ἐρ. Τίς ἦν ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς συστάσεως τῶν πνευμάτων καὶ τῶν ἀγγέλων, τῶν καταδειχθέντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς σοφίας τοῦ Χάμζα; Ἀπ. Τὰ πνεύματα καὶ οἱ δαίμονες εἰσὶν ὡς τῶν ἀνθρώπων οἱ μὴ ὑπακούσαντες τὴν πρόσκλησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ Χάκεμ. Οἱ διάβολοι εἰσὶ πνεύματα ἀπέναντι τῶν ἐχόντων σώματα. Οἱ δὲ ἀγγελοι εἰσὶν ἀληθεῖς λάτραι τοῦ Θεοῦ, οἱ ὑπακούσαντες εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Χάκεμ, ὅστις ἐστὶν ὁ Κύριος ὁ λατρευθεὶς καθ' ἀπάσας τὰς περιόδους τοῦ χρόνου.

Ἐρ. Τίνες δ' εἰσὶν αἱ περίοδοι τοῦ χρόνου; Ἀπ. Αὗται εἰσὶν αἱ δικαιοσύναι τῶν προφητῶν τῶν ἀλληλοδιαδόχως ἀναφνεύτων, καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνος, καθ' ὃν ἔζων, ἀνέδειξαν τοιοῦτους, τὸν Ἀδάμ, Νῶε, Ἀβραάμ, Μωϋσῆν, Ἰησοῦν, Μωάμεθ, Σαῖδ. Πάντες δ' οὗτοι οἱ προφῆται εἰσὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ, διαβαίνουσα ἀπὸ σώματος εἰς σῶμα, καὶ αὕτη ἡ ψυχὴ, ἣτις ἐστὶν ὁ δαίμων ὁ κατάρατος φύλαξ, Ἐβν-Τερμάχ, ἐστὶν ὡσαύτως Ἀδάμ ὁ παρῆκορος, ὃν ὁ Θεὸς ἀπέβαλε τοῦ πρκαδείσου, ἦτοι ἀφῆρεσε τὴν γνώσιν τῆς ἐνότητος αὐτοῦ.

Ἐρ. Τίς ἦν ἡ θέσις τοῦ δαίμονος παρὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν; Ἀπ. Ἦν προσφιλές αὐτῷ· ἀλλ' ἐγένετο ἀλαζὼν καὶ ἠρνήθη ὑπακούσαι τῷ ὑπουργῷ Χάμζα· τότε ὁ Θεὸς καταπάσθη καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ παραδείσου.

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οἱ ἀρχάγγελοι οἱ φέροντες τὸν θρόνον τοῦ Κυρίου ἡμῶν; Ἀπ. Εἰσὶν οἱ ἐξῆς προύχοντες· Γαβριήλ, ὅστις ἐστὶν ὁ Χάμζα· Μιχαήλ, ὅστις ἐστὶν ὁ δευτερός ἀδελφός. Ἐσαφίλ-Σαλαμ-ἔβν-ἄβδ-ἐλ-οὐάχαδ. Ἐζραήλ-Βέχα Ἐδδίν. Μετατροῦν-Ἀλῆ ἔβν-Ἀχμέτ. Οὗτοι εἰσὶν οἱ πέντε ὑπουργοί, ὧν τὰ ὀνόματα· ἐλ-Σαβέα (πρόεδρος), ἐλ-Κάνι (ἀντιπρόεδρος), ἐλ-Δζασσάδ (τὸ σῶμα), ἐλ-Ράτχ (τὸ ἀνοιγμα) καὶ ὁ Φχιάλ (ἱππεύς).

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν αἱ τέσσαρες γυναῖκες; Ἀπ. Αὐ-

ται καλοῦνται· Ἰσμαήλ, Σαλάμε, Ἀλῆ, καὶ εἰσὶν, Ἐλ-Κελμέ (ὁ λόγος), Ἐλ-Νάφς (ἡ ψυχὴ), Βέχα-Ἐδδίν (ἡ λαμπρότης τῆς θρησκείας), Ὀμμ-Ἐλ-ρχεῖρ (ἡ μήτηρ τοῦ ἀγαθοῦ).

Ἐρ. Τί ἐστὶ τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπερ ἔχουσιν οἱ Χριστιανοί; καὶ τί λέγομεν ἡμεῖς περὶ τούτου; Ἀπ. Τὸ Εὐαγγέλιον πράγματι ἐξῆλθεν ἐκ στόματος τοῦ Κυρίου τοῦ Μεσίου, ὅστις ἦν Σαλμάν-Ἐλ-Φαρσί ἐν τῷ αἰῶνι τοῦ Μωάμεθ, ὅστις Μεσσίας ἐστὶν ὁ Χάμζα, υἱὸς τοῦ Ἀλῆ. Ὁ ψευδὴς Μεσσίας ἐστὶν ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς Μαρίας, διότι οὗτος ἐστὶν υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ.

Ἐρ. Ποῦ ἦτο ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὅτε ὁ ψευδὴς ἦν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ; Ἀπ. Ἦν μετὰ τῶν αὐτῶν. Ἐδίδασκε τὸ Εὐαγγέλιον· ἐδίδε μαθήματα πρὸς τὸν Μεσίαν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· «πρᾶξον οὕτω καὶ οὕτω,» συμφῶνως τῇ Χριστιανικῇ θρησκείᾳ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ ὑπήκουεν αὐτῷ. Ἐν τούτοις οἱ Ἰουδαῖοι λαβόντες μίσος κατὰ τοῦ ψευδοῦς Μεσίου, ἐσταύρωσαν αὐτόν.

Ἐρ. Τί συνέβη μετὰ τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ; Ἀπ. Ἐθεσαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ. Ὁ ἀληθὴς Μεσσίας ἐφθασεν, ἔκλεψε τὸ σῶμα ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ἔθαψεν αὐτὸ ἐν τῷ κήφῳ· εἶτα διέδωκεν ὅτι ὁ Μεσσίας ἀνέστη.

Ἐρ. Διατί ὁ ἀληθὴς Μεσσίας προσηνέχθη οὕτω; Ἀπ. Ἴνα στηριξῆ καὶ μᾶλλον ἐνισχύσῃ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν.

Ἐρ. Καὶ διατί ἐδοθήθει τὴν αἵρεσιν; Ἀπ. Ἴνα κρύπτονται οἱ Δρούζοι ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς θρησκείας τοῦ Μεσίου, καὶ μὴ γνωρίζωνται ὡς Δρούζοι.

Ἐρ. Τίς ἐστὶν ὁ ἐξεληθὼν ἐκ τοῦ τάφου καὶ μεταβάς πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων; Ἀπ. Ὁ ἀληθὴς Μεσσίας ὁ μὴ θνήσκων ποτὲ, καὶ ὅστις ἐστὶν ὁ Χάμζα.

Ἐρ. Πῶς οἱ Χριστιανοὶ οὐκ ἐγένοντο Δρούζοι; Ἀπ. Διότι οὕτως ἠθέλησεν ὁ Θεός.

Ἐρ. Ἀλλὰ πῶς ὁ Θεὸς ὑποφέρει τὸ κακὸν καὶ τὴν αἵρεσιν; Ἀπ. Διότι ἔχει ἀμετάβλητον συνήθειαν, ὅπως τοὺς μὲν ἀπατᾷ, τοὺς δὲ φωτίζει, ὡς ἐλέχθη ἐν τῷ Κορανίῳ. «Τοῖς μὲν ἔδωκε τὴν σοφίαν, παρ' ἄλλων δὲ ἀφῆρσεν αὐτήν.»

Ἐρ. Καὶ διατί ὁ Χάμζα, υἱὸς τοῦ Ἀλῆ, διέταξεν ἡμῖν, ἵνα κρύπτομεν τὴν σοφίαν καὶ μὴ γνωστοποιῶμεν αὐτήν; Ἀπ. Διότι αὕτη περιέχει τὰ μυστήρια καὶ τὰς ἀποδείξεις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ ἀπρεπὲς ὅπως ἀποκαλύψωμεν πράγματα, ἐν οἷς ἐμπεριέχεται ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν καὶ ὁ βίος τῶν πνευμάτων.

Ἐρ. Ἐσμέν λοιπὸν ἐγνωσταί, μὴ θέλοντες, ἵνα πᾶς ὁ κόσμος σωθῆ; Ἀπ. Οὐδὲλως ὑφίσταται ἐγνω-

σμός· διότι ἡ πρόσκλησις κατηργήθη, ἡ θύρα ἐκλείσθη· ὁ αἵρετικὸς ἐστὶν αἵρετικὸς, καὶ ὁ πιστὸς πιστὸς, καὶ πᾶν ἔχει ὡς δεῖ. Ἡ νηστεία ἥτις ἦν παλαιότερον διατεταγμένη, κατηργήθη τὴν σήμερον· ἀλλ' ἂν τις νηστεύσας ἐκτὸς τοῦ διατεταγμένου χρόνου, καταβάλληται ὑπὸ τῆς ἐγκρατείας, τοῦτο ἐστὶν ἀξιεπαινον, διότι προσεγγίζει ἡμᾶς τῇ Θεότητι.

Ἐρ. Διατί κωλύεται ἡ ἐλεημοσύνη; Ἀπ. Παρ' ἡμῖν, μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Δρούζων ὑπάρχει νόμιμος· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ἀμάρτημα, γινομένη πρὸς πάντα ἄλλον, καὶ ἀπρεπὲς ἵνα πράττωμεν αὐτήν.

Ἐρ. Τίνα σκοπὸν προτίθενται οἱ μοναχοί, οἵτινες σκληραγωγοῦνται; Ἀπ. Ἴνα ἀξιωθῶμεν, ἐν τῇ ἐλευσίᾳ τοῦ Χάκεμ, κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ὑπουργημάτων, σατραπῶν καὶ κυβερνήσεων.

ΚΩΝΣΤ. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (ιατρός.)

(Ἐπειτα τὸ τέλος.)

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ ΠΟΤΟΣΚΗ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 455.)

Α.

Οἱ δύο ἥρωες τοῦ δράματος ἀπεκδυθέντες τὴν ὀθωμανικὴν στολὴν ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τοῦ ἔμπορου Γλ. . . φαιδροί, ὁ δὲ Μαρκίων ἐκαυχάτο διὰ τὴν τόλμην του λέγων ὅτι ἐγένετο κάτοχος μιᾶς καλλονῆς ἐξουσίας.

— Τί ἐπράξατε, παράτολμοι ἄνθρωποι; τοὺς ἠρώτησεν ὁ ἔμπορος.

— Ἠγοράσαμεν μίαν τῶν μυθευομένων Δρυίδων, ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίων. Ἄν τὴν ἴδῃ ἢ ἐξαδέλφη μου θὰ ζηλοτυπήσῃ ἀναμφιβόλως καὶ ὅταν τὴν φέρω εἰς τὴν Γαλλίαν, οἱ αὐλικοὶ τοῦ ἸϚ' Λοδοβίκου θέλουσι δάκνει τοὺς δακτύλους των, αἱ δὲ κυρίαὶ δὲν θὰ τολμῶσι νὰ τὴν πλησιάσωσι, μὴ ἐπισκιάσθωσιν ὑπὸ τοῦ κάλλους τῆς· δὲν σοὶ τὴν περιγράψω, διότι μετ' ἄλλων θέλεις τὴν ἰδεῖ. Τὸ κατ' ἐμὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἤθελεν ἐξορίσει ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον τὰς πεφιλημένας του θεᾶς, ἵνα συζῆ μετ' αὐτῆς.

— Τί διάβολο! εἶναι τόσον ὠραία, ὥστε νὰ σοὺ χαλάσῃ τὸν μυαλόν;

— Ἀριστούργημα! Ἄν ἐξῆ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πραξιτέλους, ἤθελε διαπλάσσει ὠραιοτέραν τὴν Ἀφροδίτην του.

— Ἄρατε τοὺς πνευματικούς τῆς δούλης, εἶπεν ὁ μεσίτης καὶ μετρήσατε δεκατρεῖς χιλιάδας γρόσια νὰ στείλω νὰ τὴν φέρω, ἵνα μὴ παρέρχεται ὁ καιρός.

Καὶ ἐξεληθὼν ἐπέστρεψε μετὰ μικρὸν ἀπὸ ἀχθοφόρον ὀθωμανὸν παρακολουθούμενος.

— Ἀχμέτ, εἶπεν ὁ μεσίτης, πάρε αὐτὸν τὸν σάκον· ἐμπεριέχει δεκατρεῖς χιλιάδας γρόσια, τὰ ὅποια ἐδάνεισεν ὁ Κύριος Γλ. . . εἰς μίαν χανοῦμην, τὴν ὅποιαν θὰ παρακολουθήσῃς μέχρι τοῦ Ἀβράτ-παζάρ, καὶ αὐτὸ τὸ δέμα, τὸ ἐμπεριέχον τὰ φορέματα τῆς δούλης, ἦν ἠγόρασε σήμερον ὁ ἀδελφός τῆς. Ποῦ εἶναι ἡ χανοῦμη; ἠρώτησε τὸν ἔμπορον.

— Ἐδῶ ἐξω περιμένει.

— Χανούμ ἐφέντη, ἀνέκραξεν ὁ μεσίτης, ὄριστε μέσα. Ἰδοῦ, τῇ εἶπε παρουσιασθεῖση, παρεδόθησαν τὰ χρήματα εἰς τὸν Ἀχμέτ-ἀγά, καὶ τὸ δέμα μετὰ τὰ φορέματα· κοπιάσετε εἰς τὸ καλόν.

Ἡ χανοῦμη ἐξῆλθε παρακολουθούμενη ὑπὸ τοῦ ἀχθοφόρου.

Ἰσως ἀπορήσει ὁ ἀναγνώστης, διατί τοσαύτη ποσότης ἐνεπιστεῦθη εἰς ἓνα ἀχθοφόρον, ὅστις ἐν ταῖς κατὰπλημμυροῦσι τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως πλήθεισιν, ἠδύνατο νὰ γείνη ἄφαντος εἰς τὰς ὄψεις τῆς γυναικός. Οἱ ἀχθοφόροι ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι τῆς Τουρκίας εἰσὶ συνταταγμένοι εἰς σωματεῖον, ἔχον ἀρχηγόν, χαμάλμπασην ὀνομαζόμενον, ἀξιόχρεων, ὑπεύθυνον διὰ πᾶσαν κατάχρησιν. Δὲν ὑπάρχει παράδειγμα ἀπιστίας, ἐν ᾧ συνήθως παραδίδονται εἰς αὐτοὺς ποσὰ μέγала χρημάτων καὶ ἄλλα βραύτιμα πράγματα πρὸς μετακόμισιν. . .

— Δημητράκη, εἶπεν ὁ Γλ. . . πρὸς τὸν μεσίτην, θὰ μοὶ γίνῃς παραίτιος συμφορᾶς. Ἐάν διαβαίνοντες ἐντεῦθεν ὀθωμανοί, ἴδωσιν ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ εἰσερχομένης δύο ὀθωμανίδας εἰς τὴν οἰκίαν μου, θὰ ὑποπτευθῶσι καὶ θὰ μελετήσωσι κακὰ κατ' ἐμοῦ.

— Αὐθέντα, μὲ νομίζεις λοιπὸν μωρὸν, ἀπεκρίθη ὁ μεσίτης. Δὲν θὰ ἐλθῶσι κατ' εὐθείαν ἐδῶ. Τὸ σχέδιόν μου τὸ ἐπεξεργάσθη ἐπισταμένως, τὰ προέβλεψα ὅλα καὶ μείνε ἡσυχος.

Ἐπῆλθεν ἡ ἐσπέρα, αἱ ὑπηρετρίαι ἠτοίμαζον τὰ φῶτα, ὁ Μαρκίων ἐδημάτιζεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ὡς νὰ ἐπάτει ἐπὶ ἀνημμένων ἀνθράκων, ὁ Γλ. . . ἐθεώρει μετ' ἀνησυχίας τὸν Μαρκίωνα, ἡ δὲ κυρία εἰσὶγα φοβουμένη μὴ ἠκολούθησεν ἀπαίσίον τι, ἔχον ἀποτελέσματα ὀλέθρια. Ἡ μὴ ἐμφάνισις τοῦ μεσίτου ἀπὸ τῆς μεσημβρίας, ἤγειρε μυρίας ὑποψίας εἰς πάντας μέχρις ἀπελπισίας. Ὁ Μαρκίων ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ, νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν Γαλατᾶν, ν' ἀκούσῃ φήμην τινὰ ἢ νὰ μάθῃ τί ἐγενεῖν ὁ μεσίτης· ὁ Γλ. . . καὶ ἡ σύζυγός του τὸν ἀπέτρεπον, τὸν παρεκάλουν, ἀλλ' εἰς μάτην· οὗτος καλυφθεὶς καὶ καταβιάσας τὸν πῖλόν του μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν του, ἔλαβε τὴν ῥάβδον του, κατῆλθεν ἐσπευσμένως τὴν κλίμακα

καὶ ἐξῆλθεν, ἔτοιμος νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν οἰουδήποτε παρεμποδίσοντος τὴν διάβασίν του.

Ὁ Μαρκίων εἰσῆλθεν εἰς τὰς σκολιάς ὁδοῦς τοῦ Πέρα καὶ δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν οἰκίαν ἴσως ἑκατὸν βήματα, ὅτε ἡ θύρα ἐκρούσθη. — Μάρκο, ἀνέκραξεν ὁ κύριος Γλ. . . ἡ θύρα κτυπᾷ, ἴδὲ ποῖος εἶναι, κατὰβα ἀνοιξόν. Ὁ Γάλλος ὑπηρετῆς ἔδραμεν ἐσπευσμένως ἀνοίξας τὴν θύραν. Δύο κυρίαὶ εὐρωπαϊστὶ ἐνδεδυμέναι εἰσῆλθον κλείσασαι συγχρόνως τὴν θύραν. Τί ἀγαπάτε; τὰς ἠρώτησεν ὁ ὑπηρετῆς, ἀλλ' οὐδεμία τούτων ἀπεκρίθη· ὅθεν τὰς ἄφισεν εἰς τὸ πρόστοον καὶ ἀνῆλθε πηδῶν μᾶλλον, ἢ ἀναβάντων τὴν κλίμακα.

— Τίς εἶναι; ἠρώτησεν ἀνυπομόνως ὁ ἔμπορος τὸν ὑπηρετῆν.

— Δύο γυναῖκες, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρετῆς, εὐρωπαϊστὶ ἐνδεδυμέναι, ἐκ δὲ τῶν φορεμάτων των φαίνονται κυρίαὶ διακεκριμένων οικογενειῶν. Τὰς ἠρώτησα τί θέλουν καὶ οὐδεμία τούτων μὲ ἀπεκρίθη, μόνον εἰσελθούσαι ἐκλείσαν ἀμέσως τὴν θύραν.

— Τί νὰ θέλουν ἄρα γε τοιαύτην ὥραν, εἶπεν ἡ κυρία Γλ. . . . Σήμερον ἀπὸ πρωίας ἔχομεν σκηναὶς, καὶ αὐτὸς ὁ ἐξαδελφός μου εἶναι παράδοξος ἄνθρωπος· εἶναι ἀκριβὴς καθ' ὅλα κληρονόμος τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἐκ τῶν ἰδιοτροπιῶν του παρ' ὀλίγον νὰ κλεισθῇ εἰς τὴν Βαστίλλην.

— Πῶς τοῦτο; τὴν ἠρώτησεν ὁ σύζυγός τῆς.

— Ὁ Δέκατος Πέμπτος Λοδοβίκος ἠθέλησε νὰ κτίσῃ ἐν μέγαρον διὰ τὴν ἐρωμένην του Διάναν τὴν ἐκ Πουατιῆ, πλησίον τῶν κτημάτων τῶν Βαλιέρων, ὅθεν ἐζήτησε μέρος γῆς ἀπὸ τὸν πατέρα του πρὸς ἔκτασιν ἐνὸς παραδείσου, ἵνα κτίσῃ ἐν αὐτῷ διάφορα ζῶα πρὸς θήραν. Ὁ πατήρ του ἀπεκρίθη εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα ὅτι οὔτε σπιθαμὴν γῆς δὲν παρεχωρεῖ, καὶ ὅτι προτιμᾷ νὰ πάθῃ τὰ ἔσχατα καὶ νὰ μὴ ἐνδώσῃ. Ὁργισθεὶς ὁ αἰσχυρὸς καὶ ἀσελγὴς ἐκείνος Βασιλεὺς, ὁ ἐγκαταλείψας εἰς τὸν ἸϚ' Λοδοβίκον κληρονομίαν τὴν χρεωκοπίαν τοῦ δημοσίου, τὴν πτωχείαν τοῦ ἔθνους καὶ Κύριος οἶδεν ὅποια ἄλλα, ἐξέδωκε διάταγμα ἵνα κλεισθῇ ἐν τῇ Βαστίλλῃ ὁ Γουτράνδος Βαλλιέρρος, πατήρ τοῦ Μαρκίανος, ὅστις μαθὼν τὴν καταδίκην του ἔφυγε λάθρα πέραν τῶν ὄριων τῆς Γαλλίας καὶ ἐλθὼν εἰς Βαρσοβίαν ἀπέθανεν ἐκεῖ.

— Ἄς μὴν ἀφίνωμεν, φίλη μου, τὰς γυναῖκας νὰ περιμένωσιν ἐν τῷ προστώῳ προσκάλεσον αὐτάς, καὶ ἴδὲ τί θέλουν.

Ἡ Κυρία Γλ. . . ἔδραμε πρὸς τὴν κλίμακα καὶ διέταξε μίαν τῶν ὑπηρετριῶν τῆς νὰ καταβῇ νὰ τὰς προσκαλέσῃ ν' ἀναβῶσιν, ἐν ᾧ ἑτέρα διετάχθη νὰ φέρῃ λαμπάδα καὶ νὰ φωτίσῃ τὴν κλίμακα. Ἀἱ κυρίαὶ ἀνέβησαν ἦσαν πλουσίως ἐνδεδυμέναι, ἡ γεω-

τέρμα μάλιστα ἐκαλύπτετο διὰ λαχωρίου βρυτιμού. Ἡ Κ. Γλ. . . τὰς ἔφερον ἐν τῷ θαλάμῳ της, ὑποδεχθεῖσα αὐτὰς δι' εὐγενῶν δειγμάτων εὐχαριστήσεως, λέγουσα, ὅτι τὴν ἔκαμαν τιμὴν νὰ τὴν ἐπισκεφθῶσι τοιαύτην ὥραν, μολονότι δὲν τὰς γνωρίζει.

— Ἐμὲ βεβαίως, γνωρίζετε, κυρία, εἶπεν ἡ προσβυτέρα, διότι σήμερον μ' ἐκάμετε τὴν τιμὴν νὰ μὲ ὑποδεχθῆτε φιλοφρόνως καὶ νὰ προγευματίσω μεθ' ὑμῶν.

— Μάλιστα, μάλιστα, εἶπεν ἡ κυρία Φρόσω, ἀπεκρίθη μηχανικῶς πῶς ἡ Γαλλίς, διότι ὅλη της ἡ προσοχὴ ἀπερρόπατο ἀπὸ τὴν ἐκπληξίν, ἣν τῇ ἐπροξένησε τὸ κάλλος τῆς νέας.

— Ἡ κυρία, εἶναι ἡ Κιρκασία τοῦ Κ. Μαρκίω-νος, ὑπέλαθεν ἡ Φρόσω, συσταλλομένη νὰ τὴν ὀνομάσῃ δούλην.

Ἡ κυρία Γλ. . . ἀπέτεινε λέξεις τινὰς εἰς τὴν Κιρκασίαν, ἣτις μὴ ἐνοουσα μήτε τὴν γαλλικὴν, μήτε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐκίνησε μόνον τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμειδίασε χριέντως, ἐξέτεινε δὲ τὴν χεῖρά της νὰ λάβῃ τὴν δεξιὰν τῆς κυρίας Γλ. . . νὰ τὴν ἀσπασθῇ· ἀλλ' ἡ εὐγενὴς Γαλλίς ἠρνήθη τὴν τοιαύτην ταπεινώσιν καὶ ἠρέσθη νὰ τὴν ἀσπασθῇ εἰς τὸ μέτωπον. — Φρανσουά, Φρανσουά, ἐκραύγασεν, ἐλθέ νὰ ἰδῆς τί θησαυρὸν ἠγόρασεν ὁ ἰδιότροπος ἐξάδελφός μου, ὁ δαιμονισμένος Μαρκίων. Ποῦ ἄρα γε νὰ γυρίζῃ τοιαύτην ὥραν; Ἀλλ' ἔχει δίκαιον, ἔλεγεν εἰς τὸν προσελθόντα σύζυγόν της.

— Εἶναι καιρὸς τοῦ δειπνοῦ, τῇ εἶπεν οὗτος μετὰ φωνῆς τεταραγμένης, συλλογιζόμενος μὴ ὁ Μαρκίων περιεπλανήθη εἰς μέρη ἀπόκεντρα· αἱ κυρίαί βεβαίως ἔχουσιν ἀνάγκην τροφῆς, ἀλλ' ὁ Μαρκίων δὲν ἐπέστρεψεν εἰσέτι καὶ πρέπει νὰ τὸν περιμείνωμεν. Τί ἔγεινεν ὁ Δημητράκης; ἠρώτησε τὴν κυρίαν Φρόσω, ἀπὸ τὸ μεσημέριον δὲν ἐφάνη.

— Αὐτὸς, ἀπεκρίθη ἡ Φρόσω, κατεγίνετο νὰ μᾶς προμηθεύσῃ ἐνδύματα καὶ πρὸς τὴν ἐσπέραν μᾶς τὰ ἔφερε, μᾶς ὠδήγησεν ἕως τὸν Γιαγκήν-Κουλέ (1) καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν ὁδὸν τῶν Μνηματῶν διὰ νὰ ὑπάγῃ βεβαίως εἰς τὰ Τατάουλα, διότι ἦτον ἀργά.

— Τί γλῶσσα γνωρίζει ἡ νέα φίλη σας; ὑπέλα-θεν ὁ κύριος Γλ. . .

— Μόνον τὴν τουρκικὴν, ἀπεκρίθη ἡ Φρόσω, καὶ τὴν μητρικὴν της.

— Ἐρώτησέ την πῶς ὀνομάζεται.

— Ὀνομάζεται Ἐλένη, αὐτὸ εἶναι τὸ κύριον ὀ-

(1) Γιαγκήν-Κουλέ ὀνομάζεται ὁ καταρχὸν τῆς πόλεως τοῦ Γαλατᾶ πύργος, πρὸς κατασκόπευσιν τῶν πυρκαϊῶν ἐκ τοῦ ὑπερώου αὐτοῦ, ἔπερ ἔχει κυκλικῶς ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς, κατοπιεῖται ὀλόκληρος ἡ Κωνσταντινούπολις, ὁ Γαλατᾶς, ἡ Χρυσούπολις καὶ ἄλλα πολλὰ μέρη. Ἐξ αὐτοῦ δίδεται τὸ σύνθημα τῆς συμβαιούσης πυρκαϊῆς καὶ τοῦ μέρους εἰς ᾧ ἀνήρθη.

νομά της, ἀπεκρίθη ἡ Φρόσω, ἀφοῦ ἀντήλλαξε μερικὰς φράσεις μετὰ τῆς Κιρκασίας, ἀλλ' ὁ Ἰσοῦφ, ὅστις τὴν ἐπώλησε τὴν ὀνομάζεε Σκεοῦλ-μπκχάρ (ρόδον τῆς ἀνοίξεως.)

— Πραγματικῶς εἶναι ρόδον τῆς ἀνοίξεως, εἶπεν ἡ Γαλλίς. Κάμε μᾶς τὴν χάριν, κυρία Φρόσω, νὰ τὴν παρακλέσῃς νὰ μᾶς διηγηθῇ πῶς εὗρέθη εἰς χεῖρας τοῦ πωλήσαντος αὐτὴν Ὄθωμανοῦ.

Ἡ Φρόσω συνδιελέχθη μετὰ τῆς Κιρκασίας ἀρκετὴν ὥραν, εἶτα στραφεῖσα πρὸς τοὺς οἰκοδεσπότας ἠρμήνευσεν ἐν συντόμῳ τὸν διάλογον. « Ἐγενήθη, εἶπεν, ἐν τινι πλησιοχώρῳ τοῦ Καυκάσου χωρίῳ τῆς Κιρκασίας Σουγκόλι ὀνομαζομένου, κειμένῳ ἐπὶ τῆς περσικῆς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, παρά τινι μικρῷ ποταμῳ, οὗ τινος τὸ ὕδωρ καὶ ἐν χειμῶνι καὶ ἐν θερεί εἶναι διαυγέστατον· ὁ πατήρ της εἶναι ἱερεὺς, αὐτὴ ὀνομάζεται Ἐλένη, ἔχει ἐτέρας δύο μεγαλύτερας ἀδελφὰς καὶ ἓνα ἀδελφὸν πρεσβύτερον πάντων, ἡ μήτηρ της εἶναι θυγάτηρ χρυσοχόου πλουσίου, κατοικοῦ τῆς Τίφλιδος. Πρὸ ἑξ ἑτῶν ἐστάλη ὑπὸ τῶν γονέων της νὰ πλύνη εἰς τὸν ποταμὸν μετὰ τριῶν ἄλλων ὀμιλήκων της ὀθωνία τινὰ· ἡ ἡμέρα ὑπῆρχε θερμοτάτη, ὁ ἥλιος τοῦ Αὐγούστου ἔκαεν ὡς κάμινος, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν ὑπὸ τὴν σκιὰν βαθυφύλλου φιλύρας· ἀλλὰ μόλις εἶχον ἀναπαυθῆ ὀλίγας στιγμὰς καὶ ὀκτὼ Καυκάσιοι ἐφιπποὶ κεκρυμμένοι εἰς παρακείμενον δάσος ἐξεληθόντες τὰς ἠρπασαν, ἐφίμωσαν τὰ στόματά των, τὰς ἀνεβίβασαν εἰς τοὺς ἵππους των καὶ τὰς ἀπήγαγον διὰ μιᾶς ἀτραποῦ τοῦ δάσους εἰς ἓν χωρίον τοῦ Καυκάσου, ἐκεῖθεν τὰς ἔφερον εἰς κωμόπολιν Βατοῦμ (1), ἐνθα τὰς ἠγόρασεν ὁ ἐκ Τραπεζοῦντος ἀνθρωπέμπορος Ἰσοῦφ, οὗτος δὲ ἀγαγὼν αὐτὰς εἰς Ἐρζερούμην, τὰς μὲν δύο ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐκεῖ Πασᾶ, τὴν δὲ εἰς Χρυσούπολιν, καὶ τὴν ὡραίαν φίλην μᾶς ἐκόμισεν ἐνταῦθα, ἣτις εἶχε τὴν τύχην νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας χριστιανοῦ. » Ἰδοὺ τὸ ἱστορικὸν της.

Δάκρυ ὡς μικρὸς ἀδάμας ἀνέβλυσεν εἰς τὰς γωνίας τῶν ὡραίων ὀφθαλμῶν τῆς Ἐλένης, ἡ δὲ εὐαίσθητος Γαλλίς πνιγείσα ὑπὸ τῶν δακρῶν, τὴν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὴν κατεφίλει. Ὁ κύριος Γλ. . . ἠκούε τὴν διήγησιν ἐν συγκινήσει, ἀλλ' ἐφαίνετο συγχρόνως καὶ ἀνήσυχος.

— Λουίζα, εἶπεν εἰς τὸν σύζυγόν του, ἡ ἀπουσία τοῦ ἐξαδέλφου σου μὲ ἀνησυχεῖ, ἡ βραδύτης του δὲν εἶναι καλὸν σημεῖον. Τίς οἶδε ποῦ ἐπλανήθη ζητῶν νὰ μάθῃ τί ἔγιναν ὁ μεσίτης καὶ αἱ κυρίαί ἐδώ. Πρέπει νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀναζήτησίν του.

— Ὡ Θεέ μου! ἀπεκρίθη ἡ κυρία Γλ. . . τοιαύτην ὥραν ποῦ θὰ ὑπάγῃς; εἶναι ἐννάτη καὶ ἡμίσεια.

(1) Τὰ Βάτα κατὰ τὴν Σενεφῶντα.

Ο ΕΡΩΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΚΥΠΡΙΟΙΣ.

Προχθές περὶ Χάρωνος (1) καὶ σήμερον περὶ Ἐρωτος. Πόσον ἀντίθετοι πραγματεῖται! Ἀλλὰ τί παράδοξον, ἀφοῦ καὶ τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα ἐπιδρῶσι τόσον σπουδαίως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην τύχην; Τὸ παράδοξον ἴσως ἔγκειται ἐν τῇ τῆς πραγματείας ἐπιγραφῇ, ἣτις πιθανὸν νὰ κατακινήσῃ ἐναντίον μου τὴν χολὴν τοῦ ἐνταῦθα Ἀργολαβικοῦ συλλόγου, ὑποθέσοντος ἄφνω ὅτι ζητῶ νὰ ἀποδείξω ὅτι ὁ Ἔρως κατέλιπε τὴν χώραν αὐτῶν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γενέτειράν του γῆν τὴν Κύπρον, ὅπου πάλαι ποτὲ σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀφροδίτῃ φιλοφρονεστάτης ἐτύγγανε ξενείας παρὰ τοῖς Κυπρίοις. Θεὸς φυλάξοι! ἤθελε τις φανῆ πολὺ ἄδικος καὶ σκληρὸς, ἐὰν ἐτόλμα μὰ τὴν ἀλήθειαν νὰ ἀναγγεῖλῃ τοιαύτην θλιβεράν εἰδήσιν, ὅτι ὁ πυρφόρος θεὸς κατέλιπε τὴν Κερωπίαν.

Ἄγνωσθ' ὅτε τὸ τέκνον τῆς Ἀφροδίτης διεπεραιώθη εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην. Πολὺ πιθανὸν ἐπεσκέπτετο τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἥς ἡ λατρεία πάλαι ποτὲ ἐκυριαρχήσεν ἐπὶ τῆς νήσου, ἡ ὀπότε τὸν Ἀσκάνιον ἐγγονον αὐτῆς καὶ υἱὸν τοῦ εὐσεβοῦς Αἰνείου ἡ θεὰ αὐτῆ ἀόρατον ἀνεβίβασεν ἐπὶ τοῦ Ἰδαλίου ὄρους, ὅτε ὁ Ἔρως προσκληθεῖς ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ Ἀσκανίου, ἵνα ἐξαπατήσῃ τὴν Διδῶ βασίλισσαν Καρχηδόνος χάριν τοῦ περιπλανωμένου Αἰνείου καὶ τῶν ἐταίρων (Οὐίργ. Αἰν. Α. 657 κ. ε.) Παράδοξον δὲν εἶναι ἐὰν, δις καὶ τρίς ἐπισκεφθεῖς τοὺς Κυπρίους ὁ Ἔρως, ἐπιθανάγκασεν αὐτοὺς νὰ κύψωσι τὸν αὐχένα εἰς τὸν ζυγόν του. Τὸ τόξον δὲ, τὰ πτερά καὶ ἡ λαμπὰς (Ἄνακρ.) τίς οἶδεν ἐὰν δὲν ὑπεβόηθησαν εἰς τὸν μικρὸν τοῦτον παῖδα; Ἀλλ' εἶπω τὸ πιθανώτερον. Ὁ Ἔρως οὗτος ἦν παῖς κάλλει ὡραῖος· οἱ δὲ Κύπριοι εἰσὶν ἰδιόζοντως ἐρασταὶ τοῦ ὡραίου. Μάρτυς μου δὲ εἰς τὴν κλίσιν ταύτην τῶν πατριωτῶν ἐστὶν ἡ τῆς θεᾶς τῆς ὡραιότητος Ἀφροδίτης λατρεία, ἣν ἐνεκοιλώθησαν μὲ ἀπαρμειώτον ζῆλον, καὶ ἐτήρησαν ἀκμαίαν ἄχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς νέας θρησκείας, ὅν δοτῆρα καὶ πηγὴν τῆς ὡραιότητος ἀνεγνώρισαν ἐκείνης. Τῆς ψευδωνύμου θεᾶς ἥς ἀνδριάντες καὶ ἐρεΐπια ναῶν ἀνακαλυπτόμενα πανταχοῦ τῆς νήσου, μεταφέρονται σήμερον ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ νέου ἡμισφαιρίου ἵνα κοσμήσωσι τὸ κράτος τοῦ μακκρίτου Κολόμβου.

Ἐν τούτοις οἱ Κύπριοι εἴτε οὕτως, εἴτε ἄλλως

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

(1) Ἴδε Πανδ. Τόμ. ΙΘ', σελ. 412.

περιεπλάκησαν εις τὰ βάσκανα του ζιζανίου τούτου, και άκούσατε πόσον έπίεσε τας καρδιές αυτών, άφήρησε πάσαν ζωής ίκμάδα από τὰ στήθη, και κατήνητησεν αυτόους να ζητώσι παρηγορίαν ψυχής δι' ενός φιλήματος μόνον, ν' άφιερώσωσι δὲ τὴν Μουσαν αυτών εις τὴν κατασκευὴν σωροῦ αἰμάτων ένκ μόνον σκοπὸν έχόντων, τὸ φίλημα.

«Έπηκ πέρα κι' άργησα κι' ήρτα να μεσομέρι, εδάλαν με κι' εθερίξα σιτάρι μαυροθερι. Επιάστην εις τὸ χέριν μου έναν πουλι ξεφτερι, κι' ετάγιζά το ζάχαρι κι' επότιζά το μέλι. Ένα φιλι πού το πορνὸ κι' ένα τὸ μεσομέρι κι' έναν τὸ βούτημαν του λ'ιου κανει με (1) ούλη μέρη.»

Ένταῦθα βλέπετε φανερά οτι οί Κύπριοι προτιμῶσι και τὴν πείναν χάριν του φιλήματος. Και ὁμως νομιζουσιν οτι η φιλουμένη νέα ζημιούται, ὡς φαίνεται εκ τῶν εξής στίχων

«Απήδησα (2) του παταμου κι' εδωσα μίση'ς τὸν διόσημν κι' εφίλησα τὴν Μαρικκουσν κι' η μάνα τῆς μαλλόνει. Εφίλησά τὴν κι' εν (3) τῶπεν του εημολο(γ)ητη τῆς μόν' ειπεν το τῆς μάνας τῆς πῶν (4), άντροπή, δικη τῆς. Εφίλησά τὴν κι' εμεινε 'σάν κάμπον θερισμένον 'σάν εκκλησιάν ατέλειωτην, γεωφύριν χαλασμένον. Εφίλησά τὴν κι' εμεινε 'σάν τὴν άποκαλάμην άπου να κίψησ τὸν καρπὸν κι' η βίζα να ξεράνη.»

Τὰ εξής διστιχα ερμηνεύουσιν εκφραστικώτατα μέχρι τίνος βαθμοῦ αισθάνονται τὴν γλυκύτητα του φιλήματος.

«Οὐλα τ' άμπίλια γύρισα να βρω γλυκὸ σταφύλι και δὲν πύρα γλυκότερον πού τὰ δικά σου χείλη.»

Και ετι πλέον'

«Πού φάψωμιν τῆς Τυλλορίας (5) και πιη νερόν του Βάτου (6), κι' άπου φιλά τὰ χείλη σου του Χάρου λημοναφ του.»

Και τὸ εξής

«Τὰ σίδηρα κι' η φυλακή ην γιά τὰ παλληκάρια άποϊ φιλιόν άσπρον λαμὸν πῶν με τ' άντζουλουβάρια (7). Ν' άφινες να σου ενεψα να πῆρα τὸ φιλιν σου κι' δε πῆν (8) μ' εσοκόννασιν μίαν νύχτα 'ς τὴν αὐλήν σου. Δὲν ήμπορῶ δὲν δύναμαι τὴν πόρταν να τσακίσω τὴν πόρταν και τὴν κληδωνιάν να μπῶ να σὲ φιλήσω.»

Και πάλιν

«Νὰ γείνηκε νας άγγελος να πῆρα τὴν ψυχὴν σου γιαν εν μ' άφῆκες, μάνα μου, να πάρω τὸ φιλιν σου. Δὸς μου κι' εμέν' ένα φιλι με εν κι' άγοράσεε το παρα εν πού τὴν μάναν σου κι' εκληρονόμησεε το. Χηληδωνάκι να γενῶ 'ς τὰ χείλη σου να κάτω να σὲ φιλήσω μίαν και δυδ και πάλαι να πετάξω. Εν άθθυμάσαι (9), μάνα μου, μιῆς ὥρας καλωσύνην και μιῆς αὐγῆς τὸ φίλημα και μιῆς πορνῆς παιγνίδι; Έναν φιλιν άρπαχτικὸν άρπαξτε, κόρη, δὸς μου κι' εγὼ αν 'μολοήσω το (10) να μεν χαρῶ τὸ φῶς μου.»

(1) Ικανοί, ἥτοι με άρκει. (2) Επήδησα. (3) Δέν. (4) Ποῦ εἶναι. (5) Τόπος εἰσάγων καλὸν ἄζρον. (6) Τόπος ἔχων πεπτικώτατον ὕδωρ. (7) Μικρὰ κομπολόγια κρεμάμενα εις τοὺς λαίμους τῶν κυριῶν. (8) Δὲς ἤθειλον. (9) Εὐθυμείσαι. (10) Αν τὸ ἀμολογήσω.

Άμνηκανοῦσι πολλάκις διότι ὁ ἔρωσ τοὺς ρίπτει ἢ εις μικράς κόρας μη αισθανομένας τὸν σφοδρὸν πόθον των, ἢ εις άλλας, αἵτινες δὲν βραδύνουσι να τοὺς περιφρονήσωσιν.

«Ἦντα να κάμω κι' εν μιτσιά (1) κι' αν τὴν φιλήσω κλαίει, κι' αν τὴν χαψῶ (2) 'ς τὰ βυζιά τῆς μάνας τῆς τὸ λέγει.»

Ὅθεν και δυσανασχετοῦντες λέγουσι

Τὸν ἔρωτα τὸν πῖδουλον 'ένα (3) τὸν βλαστημήσω γιαντι και πῶν (4) εταίριαζε μ' εβρίψε ν' αγαπήσω Ανάθεμα τὸν ἔρωτα κι' εποιος τὸν πιάσει φιλον κι' εποιος τὸν εμπιστεύεται τὸν άπιστον τὸν ακύλον.»

Ἰδου δὲ τί η καρδιά των ὑποφέρει και πόσον πάσχουσιν εν άποτυχίᾳ.

«Εκάην η καρδούλλα μου ὄσον να σ' αγαπήσω κι' ὄσον να μ' πῶ 'ς τ' άγκάλια σου, κόρη, να σὲ φιλήσω. Αν βούλεσαι να μ' άρνησθῆς κι' άλλου φιλιν να δώσης ὁ λάκκος να ναι χάρος σου πού πάσει να γεμώσης (5). Δὸς μου το, κόρη, δὸς μου του, αν θε να μεῦ τὸ δώσης τὸ πικραμμένον σου φιλιν πῆν να με θανατώσης. Τὰ κύμματα τῆς θαλάσσης σγιάν παρατῶ μετρώτα, και τὸ φιλιν τῆς Μαρικκουσ εγὼ τὸ πῆρα πρῶτα. Ελάτε Τουρκοι και Ρωμηοι φατε με' πὸ κομμάτιν κι' εγὼ φιλω τὰ χείλη σου γιά τῶνα τοὺς γυνάτιν. Τὰ χείλη σου τὰ κόκκινα τὰ κουρελλοθαμμένα πού τὰ κουρελλοθάψασιν με του λαου τὸ γαίμα. Τὰ χείλη σου τὰ κόκκινα θέλω να τὰ φιλήσω κι' εκείνα στάσσουν τὸ κρασιν φοδοῦμαι μην μεθύσω. Νάτουν να συντυχαίνασιν η πέτρας του λαίμου σου ὄσαις φοραῖς σ' εφίλησα να τῶπαν του κυρου σου. Νάτουν να συντυχαίνασιν οί δρόμοι θα σου μῆνον να μου στελλες τὰ χείλη σου, λεγνή μου, να τὰ φίλευν. Εῶδ' πὸ και πού εκασεε κι' εγὼ πὸ δὲ θωρῶ σε να θελεε να φιλήσωμεν εγὼ παρακαλῶ σε.»

Τῶν τοιούτων διστιχων ὁ ἀριθμὸς εἶναι μέγας εν Κύπρω, και δὴ περι τοῦ φιλήματος, τῶν ὁποίων ὀλίγιστα περιήλθον σήμεραν εις τὴν μνήμην μου. Συγκριτικῶς δὲ δὲν φαίνονται τόσον περιεργα ταῦτα ὄσον τὸ παρα πόδας ἄσμα, του ὁποίου η ἀξία εἶναι ετι μεγαλειτέρα, καθὼ ὁ ὑπερφαίνοντος οτι οί Κύπριοι προσήνεγκον πολλάκις πολυτίμα πράγματα μόνον και μόνον διὰ να αξιωθῶσιν ενός φιλήματος. Τὸ ἄσμα τουτο ἄδεται συνήθως εν ὥρα θέρους ὁπόταν κόπτωσι τοὺς στάχυας.

Ἄσμα εν ανέσει του θερισμοῦ.

«Κηνούργιος νῆς πραγματευτῆς ἔρχεται πού τὴν πόλι τραβῆμ ουλάρια δώδεκα και με ταῖς πραγματιαῖς του, τραβῆ και εις τὴν μέσην του ὀλόχρυσου ζωνάρι Μιὰ λιερῆ εἰσάστην τον (6) από τὸ παναθύριν. —Κηνούργια νῆς πραγματευτῆ, πουλαῖς μου τὸ ζωνάρι; αν τὰ διῆς (7) με τὰ φλουριά εγὼ να τὸ γοράσω αν τὸ διῆς με τὰ καρσά (8) εγὼ να τὸ ζυάσω (9) —Δὲν τὸ διῶ με τὰ φλωριά εῶδ' τὰ τ' άγοράσης, δὲν τὸ διῶ με τὰ καρσά εῶδ' να τὸ ζυάσης. Ένα φιλι μου 'κούστισεν κι' αν εῦρω δυδ διῶτο»

(1) Μικρά. (2) Χαϊδεύσω. (3) Θε να. (4) Ποῦ δέν. (5) Νὰ γεμίσης. (6) Εἰσκάστη αὐτὸν — τὸν εἶδε. (7) Αν τὸ διῆς. (8) Εἶδος πολυτίμου μετάλλου. (9) Νὰ τὸ ζυγίσω.

—Και τράδα τὰ μουλάρια σου κάτω 'στὴν ῥγάν (1) τὴν βρύσιν ἔχει μηλιά γλυκομηλιά με δώδεκα κλωνάρια, και ὄησε και τ' άππῆρι σου (2) εις τῆς μηλιάς τὴν βίζαν, και ὄησε τὰ μουλάρια σου κάθε κλωνάριν ένα. Πέρνω κι' εγὼ τὴν κουζαν μου (3) γιά ναρτω να γεμώσω εκει διῶ σου τὸ φιλι, διῆς μου τὸ ζωνάρι. Τράβηξε τὰ μουλάρια του και πάει εις τὴν βρύσιν, ὄρισκει μηλιάν γλυκομηλιάν με δώδεκα κλωνάρια, κι' ὄησε τὰ μουλάρια σου πῶσα κλωνάριν ένα, κι' ὄησε και τ' άππῆριν του εις τῆς μηλιάς τὴν βίζαν. Πιάνει (4) να χύση τὸ νερόν κι' η μάνα δὲν άφινει. Η κόρη επεράρησεν κι' ὁ νῆς άποκοιμήθη. Ὅφισ τὸν ὄριν ἔτρεχε, ὄφισ τὸ 'φειδιν τρέχει Έταν τὸ στόμα τ' (5) άνοικτιν κι' ὄφισ ὄπῆεν μέσα. Και να σου και τὴν λιερῆν 'ς τὴν βρύσιν καταβαίνει 'Ακόμη νῆς ανάσερην (6) ακόμη νῆς ελάλει: —Και πάρ' και τὰ μουλάρια μου και με ταῖς πραγματιαῖς μου και πάρ' και τὸ ζωνάριν μου κι' ὄλαις ταῖς ὁμορφιαῖς μου. Και πούλησ' τὰ μουλάρια μου κάμε τὰ κίλλυθά μου, και τῶε και μακάρισε και λέγε τ' ὄνομά μου. Εκείνος ὄπου τῶε γαλεν' 'σάν ποιητῆς λογᾶται 'Κείνου πρέπει συγχώρησι κι' ἔμένα (7) τ' ὡς πολλᾶτε (8)»

Εκ τούτου του ἄσματος και ἐξ άλλων πλείστων φαίνεται οτι δὲν ὑπῆρχε συστολή να ζητήση τις φίλημα παρὰ κόρης. Σήμεραν ὁμως τὸ πράγμα ἠλλάξε και η αἴτησις αὐτη οὔτε γίνεται, ἀλλ' οὔτε εὑρίσκει ὑποδοχὴν και αν γίνη. Εἴαν τὸ διηγηματικὸν τουτο ἄσμάτιον δὲν ἐφάνη ἀρκετὸν διὰ να καταδείξη τὴν πρὸς τὸ φίλημα ὑπερβολικὴν ἀφοσίωσιν τῶν Κυπριῶν, εις νεωτέραν συλλογὴν και άλλων τῆς Κύπρου ἄσμάτων θέλω ἱκανοποιήσαι τῶν ἀναγνωστῶν μου τὰς προσδοκίας. Και αν εις τὸ ρηθὲν ἄσμάτιον ὁ ἔραστής προσήνεγκε ζῶνην χρυσοῦν χάριν ενός μόνου φιλήματος, ἰδου ἕτερος εις μικρότερον, ὄστις προετίμησε να φάγη τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἄνου αἰδοῦς, και να ἀπέλθῃ μάλιστα ὄχι δυσηρεστημένος.

«Παπεξωθιόν (9) εἰδιάβαινα (10) πού τὴν Φανερωμένην (11) μίαν λιερῆν εἰσάστηκα ὁμορφα χολλιασμένην (12) ενεψά τῆς γιά τὸ φιλιν κι' εκειν' ἦταν καυμένη. Ἦγάω να μ' πῶ τὴν πόρταν τῆς τὴν πετροχλασμένην 'πᾶω να βγῶ τὴν σκάλαν τῆς πού να τὴν δῶ καυμένην 'ποκάτω πού τὴν τᾶβλαν τῆς (13) πέντ' ἔξ άρματωμένοι (14) ἐκάμαν τὴν βραχούλαν μου μαύρην σκοτινιασμένην Πού τὸ πρωί 'ς τὴν εκκλησιάν εθώρουμε κι' εγάλα. 'Ανάθεμά σε λιερῆ και σὲ και τὸ φιλι σου! 'Εψῆς εθανατώσαμε 'ς τὴν μέσην τῆς αὐλῆς σου, —'Εψῆς σου γίλουν νηούλικε, κι' αν θέλῆς 'πόψε ἔλα.»

Ἰδου και ἕτερα τινὰ διστιχα περι του αὐτοῦ ἀντικειμένου

«Αναστενάξω 'βγαίν' άχνὸς (15) και μέσα μένει λαύρα δὲν μου τὴν σῶτε τὴν φωτιὰ πῶχω 'ς τὰ φυλλοκάρια; Αναστενάξω κι' ὁ καυμὸς μαυρίζει μου τὰ βούχα

(1) Εἰς τὴν γρατιαν. (2) Τὸ ἱππάριον σου. (3) Τὴν στάμνον μου. (4) Η κόρη εν. (5) Του πραγματευτοῦ. (6) Ανέπνεε. (7) Τὰ ἄσματα ταῦτα ἔδονται ὑπὸ αἰοιδῶν. (8) Εἰς πολλὰ ἔτη! (9) Ἄπ' ἔξω. (10) Διέβαινον. (11) Εκκλησία τῆς πρωτεύουσῆς τῆς νῆσου. (12) Οὐχί θυμωμένη ἀλλὰ διὰ του χολλᾶ κεκοσμημένη τοὺς ὀφθαλμούς. (13) Τὸ κρεβάτι τῆς. (14) Ὀπλισμένοι. (15) Ο ἰκ του καχλάζοντος χαλκώματος ἐξερχόμενος ἀτμός.

γιατι μ' άποχωρίασιν πού τὴν ἀγάπην πούχα. Αναστενάξω 'βγαίν' άχνὸς και 'πά' πού τὰ μανικια κι' ἔχασα τὴν ἀγάπην μου πού τὴν ἀγάπουν δίκχα. Αναστενάξω 'βγαίν' άχνὸς και 'πά' 'ς τὴν Μαραθῶσαν (1) βίψε χαλάζιν οὐρανὸ κι' οί σκουντροί μου, χιλιάσαν. Αναστενάξω θλιθερά και κλαίω λυπημένα και τρέχουσι τὰ μμάτια μου δάκρυα φαρμακευμένα. Ὅποιος ἀγάπην αγαπᾶ κι' ὄποιος ἀγάπην ἔχει πρέπει να κάμην θαύματα 'σάν τὸν θεὸ να βρέχη. Ἀγάπην θέλ' ἔρτα καρδιαῖς και πίντε να βαστάχουν (2) να τὴν θωροῦν μίση' τὰ στενά να μην τὴν συντυχαίνου.»

Ἄχρι τουδε τοὺς ἄνδρας μόνον εἶδομεν πυριφλεγόμενους ὑπὸ του ἀσπλάγχνου ἔρωτος. Ἰδωμεν πρὸς στιγμὴν πῶς κλιόνται και τὰ στήθη μιᾶς νέας.

«Πάνω 'ς τὴν πάνω γειτωιάν, πάνω 'ς τὴν πάνω βόγα (3) Μιὰ ῥγά (4) κάθετα, κεῖ χαμαὶ μαζῶ με ένα γέρο, Εἶχαν κι' έναν κακὸν σκυλιν κι' εν' ὁμορπον κορίτσιον κορίτσι κρυφοφιλητον και κρυφαγγαστρομένον. 'Σ τὸ παναθύριν κάθετα τοὺς μῆνες λογαριάζει, τί μῆναν άγγαστρώθηκεν τί μῆνα θα γεννήση.

—Σαττέρ', ὀκτώθριν δροσερόν, Γεννάρης και Δεκεβρης. Γεννάρι, βλαῖς (5) άνοιξε 'ς ταῖς βίαις τῶν βυζιῶν μου γιά να βυζᾶνω τὸ παιδι και να τὸ μεγαλώσω και να τὸ στείλω 'ς τὸ σχολιὸ τὰ γραμματα να μάθη. Μάρτι' μου με τὰ λούλουδα κι' 'Απρίλλι με τὰ βόδα, Μάϊ και μᾶψῆ μου τον τὸν νῆν ὄπου μ' αγαπᾶ, άπου μ' ἐρίληε κι' ἤλεε ποτέ του δὲν μ' άρνιεται, και τώρα πῶς μ' άρνήθηκε 'σάν καλαμιάν 'ς τὸν κάμπον. Σπέρνουν, θερίζουν τὸν καρπὸν κι' η καλαμιὰ μινίσκει (6) Βάλλουν τῆς καλαμιᾶς λαμπρὸν (7) κι' η μαύρη γῆ μινίσκει, εἰτι 'ναι κι' η καρδούλλά μου μαύρη σκοτινιασμένη. 'Πᾶω να τὸν καταρασθῶ και πάλαι τὸν λυποῦμαι, γιαντι μικρὴν μ' αγαπήσε και τὸν θεὸν φοδοῦμαι. Με πάλ' θὰ τὸν καταρασθῶ κι' ἔτι του μὲλ' ες γένη 'Απου 'ψηλά να κρεμμύσθη και χαμηλά να δώση (8) 'σάν τὸ γυαλλιν να βραίσθη 'σάν τὸ κεριν να λυώση. Δέκα γιαντροὶ να τὸν βαστοῦν και δέκα μαθητάδες και δεκακτὸ γραμματικοὶ να γράφουν τοὺς γιανράδες (9) Κ' εγὼ διαβάστρα (10) να γενῶ περάτης να περάσω, κι' εγὼ διαβάστρα να γενῶ και να τοὺς χαιρητήσω' Καλῶς τὰ κάμνετε, γιαντροί, καλῶς τὰ πολεμᾶτε εν κόθγουν τὰ ζουράφια σας κόβετε μην λυπᾶσθε. Βάλλω κι' εγὼ ψιλὸν πανί σαράντα πέντε πῆχεις, βάλλω ταῖς δώδεκα ξαντὸν, ταῖς δέκα τρεῖς φυτίλια, ταῖς άλλαις ἀπροδλίπες (11) βάλλω τὸ σάβανόν του —Μωρὴ σκύλλα, μωρ' άνομη, μωρὴ εημαρτισμένη δὲν εἶχεν κρίσιν να με πᾶς δὲν εἶχε δικησούνην, παρὰ ἀφῆκεε τα 'ς τὸν θεὸν πούλα τὰ δίκχα κρίνει; Και 'πολοῦται λιερῆ τουτον τὸν λόγον λέγει και με τὸ στόμαν λέγει το και με τὰ μάτια κλαίει: —Εἰτι 'ναι μάτια μ' εἰτι 'ναι άπ' αγαπᾶ και χάσις φαίνεσται του και τὰ βουνα πῶς ἄνω κάτω πᾶσιν. Δὲν εἶσαι οὔ πού μῶλεγεε πῶς μ' αγαπᾶς 'ποθησκεις άπου με 'φίλησε κι' ἤλεε ποτέ σου δὲν μ' άρνιεσαι; Και τώρα πῶς μ' άρνήθηκες 'σάν καλαμιάν 'ς τὸν κάμπον; Σπέρνουν, θερίζουν τὸν καρπὸν κι' η καλαμιὰ μινίσκει, κτυποῦν τῆς καλαμιᾶς φωτιάν κι' η μαύρη γῆ 'πομένει. Εἰτι 'ναι κι' η καρδούλλα μου μαύρη σκοτινιασμένη.

G. ΛΟΥΚΑΣ.

(1) Επαρχία συνορεύουσα τῆ Παφῶ. (2) Νὰ βαστοῦν. (3) Ὀνομα συνοικίας. (4) Γραῖα. (5) Φλιέδας. (6) Μένει. (7) Φωτιάν. (8) Νὰ πείση. (9) Τὰς πληγὰς. (10) Τὸ θηλ. του διαβάτης. (11) Τὰς ὑπολείπους.

ΔΕ ΟΥΡΑΔΕΣ.

Περὶ τὰ τέλη ἡμέρας τινὸς τοῦ φθινοπώρου ἔμ-
προσθεν τῆς οἰκίας τοῦ δασονόμου Γουλιέλμου Γούλφ
νέοι καὶ νέαι ἐχώρευον εὐθύμως· δύο δὲ ἕτεροι νέοι
ἐπιζῶν ὁ μὲν βιολίον, ὁ δὲ αὐλόν. Τὸ δάσος ἐγένετο
σιωπηλότερον καὶ ὁ ζέφυρος ὅστις πρὸ μικροῦ ἔσαιε
τὰ φύλλα δὲν ἔπνευε πλέον· ὁ ἥλιος δύσας ἀφῆκε
μόνον πορφυρὰ τινὰ ἴχνη, ἅτινα ἐφώτιζον πλαγίως
τὸ μέρος τοῦ χοροῦ.

Ἄφου ἐτελείωσαν ὁ στρόβιλος ἡ Ἄννα Γούλφ λα-
βοῦσα τὸν λόγον εἶπε· — Δὲν εἶναι δίκαιον ὁ ταλαί-
πωρος Ἑρρίκος ὁ ὁποῖος κατατρίβει τὴν ὥραν τοῦ παί-
ζων αὐλὸν νὰ μὴ χορεύσῃ καὶ αὐτὸς τοῦλάχιστον
μίαν φορὰν· ἂς παύσῃ μόνος ὁ Κονράδος καὶ ἂς
ἔλθῃ ὁ Ἑρρίκος εἰς τὸν χορὸν.

— Καὶ διὰ τὴν ἀνταμείψωμεν τὸν κόπον του, ἐ-
πρόσθεσαν ἡ ὠραία Γενεθίθη, δίδομεν εἰς αὐτὸν τὸ
δικαίωμα, ἐναντίον τῶν προσυμφωνηθέντων, νὰ ἐκ-
λέξῃ ἐκείνη τὴν ὁποίαν νομίζει ὠραιότεραν, καὶ νὰ
χορεύσῃ δύο στρόβιλους κατὰ συνέχειαν.

Ταῦτα ἀκούσασα καὶ ἡ Ἄννα Γούλφ ἤρχισε νὰ
τρέμῃ, διότι ἂν καὶ κατὰ τὴν συμφωνίαν ἡ ὁποία
πρὸ πολλοῦ εἶχε γίνει μεταξὺ τῆς οἰκογενείας τῆς
καὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἑρρίκου ἔμελλε νὰ ὑπαν-
δρευθῶσιν, αὐτὸς ὅμως ποτὲ δὲν ἐφάνη περιποιούμε-
νος τὴν νέαν· ἀλλ' αὐτὴ τὸν ἠγάπα. Καὶ ποῖα δὲν
θὰ τὸν ἠγάπα ἀφου ἦτον ὁ ὠραιότερος καὶ ὁ ἀγα-
θότερος νέος τοῦ χωρίου· Οὐδεὶς ἄλλος πλέον αὐτοῦ
ἦτον ἐπιτηδείότερος καὶ τολμηρότερος κυνηγός· ὁ
δὲ ἠγεμὼν εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ τὸν ὀνομάσῃ δασονό-
μον ἅμα ὡς ὁ πατὴρ του ἤθελε παραιτηθῆ, τὴν ἡ-
μέραν τοῦ γάμου του.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἄννα ἦτο καλὴ καὶ ὠραία νέα, ἡ ἀ-
ποία μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός τῆς διεύθυνε
τὴν πατρικὴν οἰκίαν. Καμμία ἄλλη οἰκία δὲν ἐφαί-
νετο τόσον καθαρὰ καὶ τόσον εὐπρεπής· καμμία
ἄλλη οἰκογένεια ἔχουσα τόσον μικρὸν εἰσόδημα ἐ-
φάνετο ζῶσα μὲ τὴν ἀνεσίαν καὶ τὴν εὐτυχίαν.
Ἡ Ἄννα ἦτο τὸ εἶδωλον τοῦ πατρὸς τῆς καὶ τοῦ
μόνου ἀδελφοῦ τῆς Κονράδου, οἵτινες τὴν ὠνόμα-
ζον ἄγγελόν των. Καὶ ἀληθῶς εἶχε τι ἀγγελικόν·
τὸ εὐλύγιστον ἀνάστημά τῆς, τὸ ὠραῖον καὶ ὁπω-
σοῦν ὠχρὸν πρόσωπόν τῆς, ἡ μακρὰ καὶ μέλαινα κό-
μη τῆς καὶ οἱ γαλανοὶ καὶ μελαγχολικοὶ ὀφθαλμοί
τῆς· ἐδείκνυον ὅτι ὁ ἐπουράνιος αὐτὸς ἄγγελος ἐ-
στάλη πρὸς ὥραν εἰς τὴν γῆν, καὶ ὅτι ἀφου ὡς
δρότος εὐεργετικὴ ζωογονήσῃ πᾶν τὸ περὶ αὐτὴν,
ἔμελλε ν' ἀνοίξῃ τὰ πτερὰ του καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ
εἰς τὴν οὐράνιον πατρίδα του, καταλείπουσα εἰς τὴν

καρδίαν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τὸν ἠγάπησαν τὴν πικρίαν,
ἣτις εἶναι ὁ ἀπαραίτητος ὄρος πάσης ἀνθρωπίνης
εὐτυχίας.

Ὁ Ἑρρίκος χωρὶς δισταγμῶν σηκώθηκε ἔλαβε τὴν
χεῖρα τῆς Ἄννης, τῆς ὁποίας μὸλις ἐπαλλεν ἡ καρ-
δίξ, τόσος ἦτον ὁ φόβος καὶ ἡ εὐχαρίστησίς τῆς. Ὁ
Κονράδος ἤρχισε παίζων στρόβιλον συντεθέντα ἀπὸ
τὸν Ἑρρίκον, καὶ τὸ ὠραῖον ζεῦγος ἐκίνησε τοὺς
πόδας.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ σελήνη ἀνέβαινεν ὀπισθεν τῶν δέν-
δρων καὶ τὸ ὠχρὸν φῶς τῆς ἐφαίνετο ἄνωθεν τῆς
κορυφῆς.

Τὴν ὥραν δὲ ἐκείνην ἐπεκράτει τοσαύτη ἡρεμία
τῆς φύσεως, ὥστε ἔπαυσαν νὰ χορεύωσι, καὶ συνελ-
θόντες ἔμπροσθεν τῆς θύρας τῆς οἰκίας, ἔπου ὁ γέ-
ρων Γούλφ ἐκάπνιζεν ἡσύχως παρατηρῶν τοὺς χο-
ρευτάς, ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσιν. Αἴφνης ὁ Ἑρρί-
κος καὶ ἡ Ἄννα, οἵτινες εἶχον μείνει κατόπιν τῶν
ἄλλων, ἦλθον πρὸς τὸν γέροντα· ὁ δὲ Ἑρρίκος εἶπε·
Πάτερ, ἀγαπώμεθα, δός μας τὴν εὐχὴν σου. Καὶ ἐ-
γολυπέτησαν ἀμφότεροι. Ὁ δὲ γέρον ἠλόγησεν αὐ-
τούς. Ὁ Κονράδος ἐλθὼν ἐσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ Ἑρ-
ρίκου, οὗτος δὲ ἔδωκε δέσμην ἀνθέναν εἰς τὴν Ἄνναν.
Ἡ Ἄννα εἰσῆλθε τρέχουσα εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐλ-
θοῦσα εἰς τὸν θάλαμόν τῆς ἔχουσε δάκρυα εὐτυχίας.
Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐθεωροῦντο μεμνηστευμέ-
νοι, καὶ κατεγίνοντο εἰς τὰς προετοιμασίας τοῦ
γάμου.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐλθὼν ὁ Ἑρρίκος κατατῆς καὶ
περίλυπος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ
του, ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ἐπιστολὴν δι' ἧς θεοῦ του
τις ἀποθνήσκων ἐν Μαγουντίᾳ τὸν παρεκάλει νὰ ὑ-
πάγῃ νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἡ δὲ Ἄννα
πρὸς αὐτὸν εἶπε· — Μὴ με λησμονήσῃς καὶ ἐπιστρέψῃς τὸ
ταχύτερον. — Δὲν ἐπρόφερε δὲ οὔτε μίαν λέξιν περισ-
σοτέραν, διότι ἄλλως θὰ τὸν παρεκάλει νὰ μὴ ἀ-
ναχωρήσῃ. Ἡ εἰδησις αὐτὴ κατέθλιψε τὴν καρδίαν
τῆς, καὶ πλῆθος ἀπαισιῶν λογισμῶν παρουσιαζόντο
εἰς τὴν φαντασίαν τῆς. Ἡ εὐτυχία εἶναι πᾶν τὸ
σον εὐθραυστον, τόσον ὀλίγη δίδεται εἰς τὸν ἄν-
θρωπον, ὥστε ἔταν ἐπιτύχη μικρὸν τι μέρος κρύ-
πτεται ὡς κλέπτῃς διὰ νὰ τὸ χρῆθῃ.

Ὁ γέρον ὅμως Γούλφ δὲν συνεταράχθη, ἀλλὰ εἶ-
πεν εἰς τὸν Ἑρρίκον· — Εἰς τὸ καλόν, υἱέ μου, καὶ
ἐπιστρέψῃς ἅμα ὡς ἐκπληρώσῃς δεόντως τὰ χρεῖα τὰ
ὁποῖα σὲ ἐπιβάλλῃ ἡ φύσις. Πότε ἀναχωρεῖς;

— Αὐτὴν τὴν νύκτα, ἀπεκρίθη ὁ Ἑρρίκος, διὰ νὰ
προφθάσω τὴν ἅμαξην ἡ ὁποία περᾶ αὐριον τὸ πρωῒ.

— Ἐπαρε τὴν καρδίαν σου, εἶπεν ὁ γέρον.

Τὸ μεσονύκτιον ὁ Ἑρρίκος ἐκίνησε πεζὸς φέρων
σάκκον εἰς τὸν ὄμον καὶ τὴν καρδίαν ὑπὸ τὴν μα-
σχάλην. Πρὶν δὲ ἀναχωρήσῃ ἠθέλησε νὰ ἴδῃ ἔτι

μίαν φορὰν τὴν κατοικίαν τῆς Ἄννης καὶ τὸ φῶς
τῆς κανδύλας ἡ ὁποία ἔκαεν εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς.
Ἐνῶ δὲ ἐπλησίαζεν ἔκοψεν ἄγρια τινὰ λευκὰ ἄνθη
καὶ ἐπλεξε στέφανον. Πραμερίσας δὲ τοὺς κλάδους
τῶν παρὰ τὸ παράθυρόν τῆς δένδρων, ἐκρέμασεν εἰς
αὐτὸ τὸ στέφανον. Κόψας δὲ καὶ τὸ κλαδίον τὸ ὁ-
ποῖον ἤγγιζεν εἰς τὸ παράθυρόν τῆς ἔλαβεν αὐτό.
Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησε καὶ καθ' ὁδὸν ἔστρεφεν ἐνίοτε
τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς φιλιτάτης αὐτοῦ,
ἕως ὅτου ἐγένετο ἄφαντος.

Τὸ πρωῒ ἡ Ἄννα, ἔχουσα ἄτακτον τὴν κόμην καὶ
ζαρωμένην τὴν ἐσθῆτα, διότι ἔκλαιε δι' ὅλης τῆς
νυκτὸς καὶ ἀπὸ τὴν λύπην καὶ τὸν κόπον τῆς δὲν
εἶχεν ἀλλάξει, ἦνοιξε τὸ παράθυρον, καὶ εὑροῦσα τὸν
λευκὸν στέφανον τὸν ἐφίλησε καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τὸ
στῆθός τῆς.

Ἀπὸ πάντα σταθμῶν ὁ Ἑρρίκος ἔστειλε καὶ μίαν
ἐπιστολήν. Ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁποιαδήποτε
καὶ ἂν εἶναι ἡ λύπη τοῦ ἀπελθόντος, τὴν ἀπουσίαν
αἰσθάνεται πλείοτερον ὁ μένων. Διὸ ἡ ταλαίπωρος
Ἄννα ἔχασεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ βόδιον χρῶμα τοῦ
προσώπου τῆς. Αἱ ἐπιστολαὶ ἐγένοντο σπανιώτεροι
καὶ ἐπὶ τέλους ἐξέλιπον. Καὶ δὲν ἔλεγε μὲν τίποτε
ἡ νέα, ἀλλ' αἱ παρειαὶ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐκοιλαι-
νοντο καὶ ὅταν ἤρχετο εἰς τὸν θάλαμόν τῆς τὰ δά-
κρυά τῆς ἔτρεχον ποταμυδόν. Ἐπὶ τέλους τετράκις
ἔγραψεν ὁ Κονράδος εἰς τὸν Ἑρρίκον, ἀλλὰ μὴ λα-
βῶν ἀπάντησιν ἀνεχώρησεν εἰς Μαγουντίαν. Μετὰ
δύο μῆνας ἐπέστρεψεν ἐπὶ ἁμάξης πληγωμένος καὶ
κάτωχρος καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀπέθανεν. Ἴδου δὲ
τί εἶχε διατρέξει.

Ἐλθὼν εἰς τὴν Μαγουντίαν ἤρε τὸν θεῖόν του ὁ-
λιγώτερον ἄρρωστον ἢ ὅσον ὑπέθετεν· ἐπειδὴ δὲ ὠ-
μοίαζε πολὺ τὸν πατέρα του τόσον ἐχάρη ὁ ἀσθε-
νῆς, ὥστε ἀπέδωκεν εἰς τὴν ἀφίξιν τοῦ νέου τὴν
ταχεῖαν ἀνάβρωσίν του. Ὁ θεὸς αὐτὸς, ὅστις ἦτο
πλουσιώτατος, εἶχε μονογενῆ κόρην ὠραιωτάτην,
τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ δώσῃ γυναῖκα εἰς τὸν ἀνε-
ψιὸν του. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἐτόλμησεν ὁ Ἑρ-
ρίκος ν' ἀποποιήσῃ τὴν πρότασιν· ἐζήτησε καιρὸν διὰ
νὰ γράψῃ πρὸς τὴν μητέρα του, καὶ ἔγραψε τρόντι
εἰπὼν ὅτι δὲν πρέπει νὰ δεχθῆ· ἀλλ' ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ
ἡ ἀπάντησις συνείθησε νὰ βλέπῃ τὴν ἐξαδέλφην του,
νὰ ἐποφθαλμιᾷ περὶ τὴν πλουσίαν κατάστασίν τῆς,
καὶ ἐχάρη χαρὰν μεγάλην ὅτε λαβὼν τὸ γράμμα
τῆς μητρός του ἀνέγνω εἰς αὐτὸ ὅχι ἀποποιήσιν,
ἀλλὰ προτροπὴν εἰς ἐκτέλεσιν γάμου τόσον ἐπωφε-
λοῦς. Καὶ μεταξὺ τῶν ἀπολαύσεων τῆς μεγάλης
πόλεως εἰς τὴν ὁποίαν διέτριβεν, ἐλησμονήσῃ τὴν
Ἄνναν καὶ ἐθεώρει τὰς ἱεράς του ὑποχρεώσεις ὡς
παιδικόν τι παιγνίδιον, τὸ ὁποῖον ἀνδρικῶς σκεπτό-
μενος ἐδύνατο ν' ἀπορίψῃ.

Ὁ Κονράδος, φθὰς τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου τοῦ
Ἑρρίκου μετὰ τῆς ἐξαδέλφης του· ἐπέπληξε σφο-
δρῶς τὸν ἀρχαῖόν του φίλον· ἀλλὰ μὴ κατορθώ-
σας νὰ κάμψῃ αὐτὸν διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν δει-
νοπαθημάτων τῆς ἀδελφῆς του, τὸν ἐξέδρισε καὶ
τὸν ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν. Ὅτε δὲ ἐμονομά-
χησαν ἐπληρώθη ἀπὸ τὸν Ἑρρίκον, καὶ ἐκ τῆς
πληγῆς ταύτης ἀπέθανεν.

Ἡ Ἄννα δὲν ἔκλαυσεν, ἀλλὰ τὰ δάκρυά τῆς κα-
ταπιγένητα καὶ ἐπιστρέψαντα εἰς τὴν καρδίαν τῆς
τὴν κατέκαυσαν. Ἐκτοτε ἀφιέρωθη ὅλη εἰς περι-
ποίησιν τοῦ γέροντος πατρὸς τῆς, τὸν ὁποῖον εἶχε
καταβάλει ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ του, καὶ εἰς προσευ-
χὴν. Ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ καταφύγιον τῶν δυστυ-
χῶν, εἶναι τὸ τελευταῖον στήριγμα αὐτῶν ἀφου
συντριβῶσιν ὅλα τὰ ἄλλα, καὶ ὁ μεταξὺ Θεοῦ καὶ
αὐτοῦ ἱερώτερος δεσμός.

Ὁ Ἑρρίκος ἐγένετο κύριος μεγάλης περιουσίας
καὶ σύζυγος τῆς ὠραιότερας νέας τῆς Μαγουντίας.
Ἐν ἔτος μετὰ τὸν γάμον του ἀπέθανεν ὁ πενθερός
του, καὶ ἡ σύζυγός του γενομένη πρὸ μικροῦ μήτηρ
ἐπεθύμησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς καιρὸν εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ὁ
Ἑρρίκος ἠγόρασεν ἕνα πύργον ὀλίγας λεύγας μα-
κρὰν τῆς οἰκίας τοῦ γέροντος Γούλφ, καὶ διέτριψεν
ἐκεῖ μετὰ τῆς γυναικὸς του ὅλον τὸ καλοκαίριον.
Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ Ἄννα κατατηκομένη ἀπέ-
θανε, καὶ ἔθαψαν αὐτὴν μετὰ τοῦ λευκοῦ στεφάνου,
τὸν ὁποῖον ὁ Ἑρρίκος εἶχε κρεμάσει εἰς τὸ παράθυ-
ρόν τῆς τὴν νύκτα τῆς ἀναχωρήσεώς του.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ Ἑρρίκος ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸ κυ-
νήγιον ἀπεπλανήθη ἐντὸς τοῦ δάσους, καὶ μὴ δυνά-
μενος νὰ εὔρῃ τὸν δρόμον του ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ
εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μητρός του θεν εὐκόλως ἐδύ-
νατο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πύργον. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ
τῆς μικρᾶς του ηλικίας διέτρεχεν εἰς τὸ δάσος ἐ-
κείνο, ἦτο γνωστὴ εἰς αὐτὸν καὶ ἡ ἐλαχίστη γω-
νία. Ἐξ ἀνάγκης διέβη ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ
γέροντος Γούλφ, ὅστις ἔζη μόνος μετὰ γραιίας ὑ-
πηρέτιδος. Ἦτο καὶ τότε ἔσπερα τοῦ φθινοπώρου,
καὶ τότε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐφώτιζε πλαγίως τὸ
μέρος ἐκεῖνο. Ὁ Ἑρρίκος ἀνεσπέναζε καὶ ἐτάχυνε
τὸ βῆμα. Θὰ ἐπετάχυνε δὲ αὐτὸ ἔτι πλέον ἂν ἤ-
κουε τὴν φωνὴν τοῦ ταλαίπωρου γέροντος εὐχομέ-
νου ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς του καὶ λέγον-
τος· Ἑρρίκε, Ἑρρίκε, σὺ ὅστις ἐφόνευες καὶ τὰ δύο
μου τέκνα, ἔσο κατηραμένος, ἔσο κατηραμένος!

Τὸ δάσος ἦτο σιωπηλότερον καὶ μυστηριώδες τε-
ρον ὑπὲρ ποτε, καὶ ὁ δρόμος εἰς τὸν ὁποῖον εὐρί-
σκετο ὁ Ἑρρίκος ἐγένετο καθόσον προέβαινε σκοτει-
νότερος. Μόλις ἡ σελήνη διέσχισε τὰ πυκνὰ φύλλα
τῶν δένδρων, μάτην δὲ ὁ Ἑρρίκος ἐπροσπάθει ν'
ἀποδιώξῃ τὰς ἄδυνάμεις ἀναμνήσεις του ἐνθυμούμε-
νῃ

νος τὴν γυναῖκα, τὸ τέκνον καὶ τὴν εὐτύχϊαν του. Ἡ μνήμη τῆς Ἄννης καὶ τοῦ ἀγνοῦ ἔρωτός του ἐκάλυπτε διὰ πενθίμου πέπλου ὄλους τοὺς ἄλλους συλλογισμούς. Ἐνίοτε ὁ ζέφυρος ἔφερε πρὸς αὐτὸν τὴν εὐωδίαν τῶν ἀγρίων ἀνθέων τοῦ δάσους, καὶ συγχρόνως ἐνόμιζεν ὅτι ἔφερε μετ' αὐτοῦ καὶ παράδοξόν τινα ἦχον μουσικῆς ὄχι ἀγνωστον εἰς αὐτόν. Καὶ ἐνῶ ἐπροχώρει ἐστάθη αἴφνης ἀναφρίσων.

Ὁ Ἑρρίκος ἦτο ὁ γενναιότερος τῶν κυνηγῶν τοῦ δάσους, καὶ διὰ τὴν τρομάξῃ ἐπρεπε νὰ ὑπάρχη ἐκτακτός τις κίνδυνος. Καὶ ὁμοῦ δὲν ἐτοίμασε τὸ πυροβόλον του, διότι τὸ αἶτιον τοῦ φόβου του δὲν ἦτο ἐξ ἀνθρώπων. Ἦκουεν εὐδιακρίτως τὸν ῥυθμὸν τοῦ στροβίλου τὸν ὁποῖον εἶχε μὲν συντάξει ἄλλοτε, ἔπαιζε δὲ ὁ Κονράδος τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ γέρον Γούλφ πύλογγεν αὐτὸν καὶ τὴν θυγατέρα του. Ἐσπραγίσθη διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ καὶ ἐπροχώρησε. Καὶ προχωρῶν ἤκουε φωνὰς γυναικῶν, φωνὰς καθαρὰς καὶ γλυκεῖας, καὶ σταθεῖς ἤκουε τὸ ἄσμα. Αἱ φωναὶ ἔψαλλον πάντοτε τὸν στροβίλον, συγχρόνως δὲ ἤκουε τριβὴ ποδῶν ἀκολουθούντων τὸν ῥυθμὸν, ἀλλὰ τόσον ἐλαφρὰ καὶ τόσον ἀδύνατος, ὥστε δὲν ἐφαίνετο ποδὸς ἀνθρώπινου. Ἡ κόμη του ἀνέφριξε, τὰ γόνατά του ἐλύγισαν, καὶ ὁμοῦ ἐπροχώρει καὶ ἤκουε καὶ ἤκουεν αὐτὰς τὰς λέξεις ἐνὸς ἄσματος τὸ ὁποῖον εἶχε συνθέσει τὴν νύκτα καθ' ἣν ἐχωρίσθη ἀπὸ τὴν Ἄνναν. Καὶ τὸ περίεργον εἶναι, ὅτι δὲν τὸ εἶχεν ἐπαναλάβει ποτὲ εἰς οὐδένα, οὔτε τὸ εἶχε γράψει ποτέ. Αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ εἶχε σχεδὸν λησμονήσει.

Ἐκάθησε συνεσταλαμένος παρά τινὰ βάτον καὶ εἶδε παράδοξον θέαμα. Νέκι ἐνδεδυμένοι λευκὰ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν φοροῦσαι ἄνθη ἐχώρευον ψάλλουσαι. Ἡ λευκότης ὁμοῦ τῶν φορεμάτων αὐτῶν ἦτο ὁποῖα δὲν ἐφάνη ποτὲ εἰς τὴν γῆν καὶ τὰ ἄνθη ἦσαν φωταυγῆ. Τὰ βήματά των ἦσαν τόσον ἐλαφρὰ, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι οἱ πόδες των δὲν ἤγγιζον τὴν γῆν. Αἱ φωναὶ των ἦσαν γλυκεῖαι καὶ μυστηριώδεις, τὰ δὲ πρόσωπά των ὠχρὰ ὡς ὁ θάνατος. Ὁ Ἑρρίκος ἐνθυμήθη τότε τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τοῦ στροβίλου τῶν οὐτέλλης, ἦτοι νέων παρθένων, αἵτινες καταλειφθεῖσαι ὑπὸ τῶν μνηστήρων αὐτῶν καὶ ἀποθανοῦσαι ἄγαμοι χορεύουσι τὴν νύκτα εἰς τὰ δάση. Ὁ χορὸς διεκόπη ἐπιμικρὸν καὶ ὁ Ἑρρίκος μὴδὲ ν' ἀναπνεύσῃ τολμῶν, ἤκουε τὸν ἦχον τῶν παλμῶν τῆς καρδιάς του. Ἐν τοσοῦτῳ αἱ χορευτρίαι ἐτακτοποιοῦν τὰ ἔκνη τῆς κεφαλῆς των καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισαν τὸν χορὸν καὶ τὸ ἄσμα. Τὸ ἄσμα ἦτο τὸ τοῦ Ἑρρίκου. Αἱ λευκαὶ κόραι ἐναγκασθεῖσαι ἀνὰ δύο ἐχώρευον στροβίλον. Μία ἔμεινε μόνη ἥτις ῥίψασα τὸ βλέμμα περὶ αὐτὴν ἐζήτηε σύντροφον. Τὸ σῶμά της ἦτο εὐλύγιστον καὶ ὑψηλόν, ἡ κόμη μαύρη, οἱ δὲ ὀφθαλ-

μοὶ γαλανοὶ καὶ μελαγχολικοί· ἐφόρει δὲ εἰς τὴν κεφαλὴν ἄγρια λευκὰ ἄνθη. Ἡ κόρη αὐτῆ ἦτο ἡ Ἄννα, καὶ ὁ Ἑρρίκος ἐνόμιζεν ὅτι ἀπέθνησκεν.

Ἡ Ἄννα διευθύνθη πρὸς τὴν βάτον παρά τὴν ὁποῖαν ἐκάθητο ὁ Ἑρρίκος καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός. Ἡ δεξιὰ της ἦτο κατάψυχρος ὡς μάρμαρον· ἐκεῖνος δὲ δὲν εἶχε δύναμιν νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ· δύναμις της ὁμοῦ ὑπερφυσικὴ τὸν παρέσυρε. Καὶ παρσυρόμενος ἄκων ἐχώρευσε μετὰ τῆς ἀρχαίας μνηστῆς του.

Μετὰ ταῦτα ἄλλο φάντασμα ἐλθὼν ἔλαβε τὸν Ἑρρίκον καὶ ἐχώρευσε μετ' αὐτοῦ. Τὸ φάντασμα τοῦτο διεδέχθη τρίτον, καὶ τὸ τρίτον τέταρτον. Ὁ Ἑρρίκος εἶχεν ἀπαυδῆσαι ψυχρὸς ἰδρῶς ἔρρεεν ἀπὸ τὸ μέτωπόν του καὶ ἐγένετο κάτωχρος ὡς νεκρός. Μετ' ὀλίγον ἦλθε καὶ πέμπτον φάντασμα, καὶ ἔκτον, καὶ ὁ χορὸς ἐγένετο ὀρμητικώτερος. Ὁ Ἑρρίκος ἐξηνητλημένος, καταπεπονημένος καὶ περίτρομος ἤθελε νὰ πῆσῃ εἰς τὸν χορτόν, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο· ὑπεράνθρωπος δύναμις παρέσυρεν αὐτὸν καὶ ἐχώρευεν ἀδιακόπως.

Ὁ ἀὴρ οὔτε εἰσῆρχετο πλέον εἰς τὸ στῆθός του, οὔτε ἐξῆρχετο· ἐπνίγετο· ἤθελε νὰ κράξῃ καὶ δὲν εἶχε φωνήν. Τότε ἐλθοῦσα ἡ Ἄννα παρέλαβεν ἐκ νέου αὐτὸν καὶ ἐκ νέου ἐχώρευεν. Ἀλλ' ἐνῶ ἐχώρευεν ἤσθάνθη ὅτι τὸ λευκὸν ἐνδυμα ἐσκέπαζε σκελετόν, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ὤμου του χεὶρ εἰσῆρχετο εἰς τὰς σάρκας του. Ἡτένισε τὴν Ἄνναν καὶ δὲν εἶχε πλέον τὴν μαύρην κόμην της, ἀλλὰ κεφαλὴν θανάτου φέρουσαν ἄγρια λευκὰ ἄνθη.

Καὶ ἠγωνίζετο μὲν νὰ διαφύγῃ τὰς χεῖρας τοῦ φαντάσματος, ἀλλ' αὐτὸ τὸν συνέσφιγγε καὶ τὸν παρέσυρεν εἰς στροβίλον τοσοῦτον ταχύ, ὥστε οὔτε κἂν νὰ συλλάβῃ τις ἰδέαν τῆς ταχύτητος δύναται...

Τὴν ἐπιούσαν εὔρον εἰς τὸ δάσος τὸ πτώμα τοῦ Ἑρρίκου.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΓΥΘΕΙΟΥ.

ΑΥΤΟΚ|ράτορα|.
 ΝΕΡΟΥΑΝΚΑΙΖ|πρα|.
 ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΤΟ
 ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΕΛΕΥ
 ΘΕΡΟΛΑΚΩΝΩΝ
 ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΝΤΟΣ
 ΕΠΙΝΕΙΚΙΑΣ ΤΟΥ
 ΦΙΛΟΧΑΡΕΙΝΟΥ.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀνεκαλύφθη ἐν Γυθείῳ εἰς τὴν θέσιν, ἐν ἣ ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ ἀρχαία πόλις τοῦ Γυθείου, καταστραφείσα εἰς τὸ μετέπειτα ὑπὸ σεισμοῦ, ὅστις τὸ πλεῖστον τῆς πόλεως κατεβύθισεν εἰς τὴν θάλασσαν κατακλύσασαν αὐτὴν καὶ καταχώσασαν. Ἀλλ' ὁμοῦ καὶ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων εἰσέτι φαίνονται ἐν τοῖς θλασσοῖς ὑδασι τὰ εἰρεπία τῶν οἰκοδομῶν, καθότι τὰ ὑδάτα ῥηχά εἰσιν. Εἰς τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἦν ἡ ἐπιγραφή καταπλακωμένη, ἤρξαντο οἱ Γυθειᾶται ἀνασκάπτειν, ὅπως ἀνεύρωσι λίθους χρῆσιμους εἰς οἰκοδομὰς· ὅθεν εὐρέθη ἡ ἐπιγραφή εἰς λίθον μέγαν τετράγωνον, κείμενον ἐντὸς χάνδακος, ἄχρις ἀρθῆ ἐκείθεν. Εἶναι δ' ἐλπίς νὰ εὐρεθῶσι καὶ ἄλλαι. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸ Κοινὸν τῶν Ἐλευθερολακῶνων ἔχαιρον εὐημερίαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης, ἐξ οὗ καὶ παρεκινούντο ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν ἀναδεικνύουσιν ἐν στήλαις, ὧν μία ἦν καὶ ἡ ἀνωτέρω. Τῶν στηλῶν τούτων ἀπῆντησά τινας ἐν Κυπαρίσσῳ (Καινῇ πόλει κατὰ Πausανίαν), Οἰτύλῳ, Λεύκτροις καὶ Γυθείῳ, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἡ γενικὴ εὐχαρίστησις τῶν Ἐλευθερολακῶνων πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας ἢ ἢ πρὸς αὐτοὺς κολακεία καὶ χαμέρπεια τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀγησιλάου. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον φαίνεται πιθανώτερον, διότι πράγματι οἱ αὐτοκράτορες φαίνονται εὐεργετήσαντες οὐ μόνον τὸ Κοινὸν τῶν Ἐλευθερολακῶνων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας πόλεις καὶ χώρας τῆς Ἑλλάδος. (Ἴδε Κ. Παπαρρηγόπουλ. ἱστορίαν τοῦ Ἑλλήν. ἔθνους Τόμ. Β'. καὶ Γ'.)

Τῆς ἐπιγραφῆς οἱ πρῶτοι στίχοι ἦσαν ἑλλειπεῖς· ἀλλ' ὡς εὐκόλως ἀναπληρούμενοι δὲν μοι παρέσχον δυσκολίας· καὶ οὕτω ἀνεπλήρωσα αὐτούς. Περὶ Γυθείου καὶ τῶν λοιπῶν πόλεων, τῶν συμπεριλαμβανομένων εἰς τὸ σύστημα τῶν Ἐλευθερολακῶνων, ἴδε Παρθώρας φυλλάδ. 449, 454, 455, κλ.

ΛΘΑΝ. ΠΕΤΡΙΑΗΣ.

ΛΑΚΩΝΙΚΑ (*).

Α'. Παροιμίαι.

Μαγέροι πολλοὶ κ' ὠμὸς ὁ χόρθρος.

Ἐπὶ τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς διοικοῦσι πολλοὶ, καὶ διὰ τοῦτο αἱ ὑποθέσεις δὲν λαμβάνουσι τὸ ποθοῦμενον ἀποτελεσμα.

Ἀλλοίμωνω! 'ς τὸ σπῖτι ὀποὺ κράζουσιν ἢ κότταις καὶ σωμαίρουσι οἱ κοκδροί!

(* Ὁρε Πανδ. Τόμ. 16', σελ. 199, 277, 303, 393, 438.

ἦτοι ὅπου διοικοῦσιν αἱ γυναῖκες, ὑπακούουσι δὲ οἱ ἄνδρες, αἱ οἰκίαι καταστρέφονται.

Ὅποιος μὲ γελᾶσαι μίᾳ φορᾷ
 ἀνάθεμα τὸ κεφάλι του,
 Ὅποιος μὲ γελᾶσαι δυὸ καὶ τρεῖς
 ἀνάθεμα τὸ δ' οἰκό μου.

Ἡ παροιμία εὐνόητος.

Εἶναι κ' ἀνθρώποι πολλεροί,
 εἶναι καὶ δυὸ 'ς τὴ φόλλα
 εἶναι καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρει
 τοῦ φόλλα δὲν ἀξίζου.

Αὕτη ἐφαρμόζεται ἐπὶ διακρίσεως ἀτομικῶν ἰκανότητων.

Εἶναι ἀδύνατον
 σῆμα χωρὶς ἦρα
 καὶ κεφάλι χωρὶς ψεῖρα.

ἦτοι ἄνθρωπος ἄνευ ἐλλείψεων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ· ἦρα δὲ ἐστὶν ἡ ἀλλαχού· λεγομένη αἶρα.

Ἀρματότερον δώδεκα ἔτη σὰν τὸν ἀστακὸ
 Διὰ τὰ μαλλώση μὲ τ' ὄχταποδι.

Ἐπὶ ἀδυνάτων, ὅτινες νομίζοντες ἐαυτοὺς ἰσχυροὺς ὥστε νὰ ἀντιπαρατάττωνται εἰς τοὺς ἰσχυροτέρους, ἐπὶ τέλους περιπίπτουσιν εἰς τὰς πλεκτάνας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ οὕτως ἐξαφνίζονται.

Β'. Προσίμιον μυρολόγου θυγατρὸς
 πρὸς μητέρα θανοῦσαν.

Ὅλον τὸν κόσμον περπατῶ νὰ ὕρω γλυκὸ σταφύλι
 Καὶ ποθενὰ δὲν ἤρηνκα σὰν τῆς μάννας τὰ χεῖλιά.
 Κασέλα καρυδίνην καὶ κλειδοφαλισμένη
 Μοῦ σ' ἔλεγα τὰ μυστικὰ καὶ ἦτον σφαλισμένα.

Γ'. Φυσικαὶ παρατηρήσεις.

Ὅταν βρέχ' ἡ Μέσα Μάνη
 Τίποτε νερὸ δὲν κάνει.
 Κλ' ὅταν βρέχ' ἡ Καλαμάτα
 Ὅλα τὰ βουνὰ γεμάτα.

ἦτοι, ὅταν τὸ θέρος παρατηρῶσιν ὅτι ἡ Μέσα Μάνη, ἢ καὶ Κακαβουλαρία λεγομένη, ἔχει σύννεφα προμηνύοντα βροχὴν, τότε ἡ λοιπὴ Μάνη δὲν ἔχει ἐλπίδα βροχῆς, λίαν ἀναγκαίως οὕσης εἰς τὸ νοτιώτατον τοῦτο μέρος τῆς Εὐρώπης, ὅτε ἡ θερμότης ἀποκαθίσταται σχεδὸν ἀνυπόφορος· ὅταν δ' ἡ Μεσσηνία θολοῦται τὸν ὀρίζοντα νέφει, τότε ὀλόκληρον τὴν Μάνην ὁμβρὸς ἐπαπειλεῖ καὶ θύελλα.

Δ'. Δημῶδες χαρίεν ἄσμα Λακωνίας.

Ὁ δυάτμος (1) κί' ὁ βασιλικός, κί' ἡ δόλια ἢ μαντζουράνα
 'Κεινά τα τριά μαλλόνανε, 'κεινά τα τριά κολλισούντα,
 Τὸ ποῖδ' ναι τώμορφίτερο, τὸ ποῖδ' μυρίζει κάλλιο.

Πετάρχτη τὸ τριαντάφυλλο, τὸ μωσχομυρισμένο,
 Τοὺς εἶπε νὰ σιωπήσουνε, τοὺς λέει νὰ μὴ μαλλόνουν.

*Σωπάτε, βρωμολούλουδα καὶ βρωμοχορταράκια,
 Εἶ γ' εἶμαι τὸ τριαντάφυλλο τὸ μωσχομυρισμένο,
 Π' οὐλὸν τὸ χρονο κρύβουμαι 'ς τῆς ἀγκαθιάς τῆ βίτζα.

Τὸ Μάϊ τὸ μῆνα φαίνομαι, τὴν ἄνοιξι στολίζω,
 Στολίζω καὶ τῆς ἑμορφαις κί' οὐλαῖς τῆς μαυροματάις,
 Οὐλαῖς με πλέγουν 'ς τὰ μαλλιὰ γιὰ νὰ μωσχοβολᾶνε.*

Ἐν δὲ τῇ Ἠπειρῷ λέγεται τὸ ἄσμα τοῦτο μὲ δια-
 φοράς τινας, ὡς ἔπεται:

Ὁ δυάτμος, κί' ὁ βασιλικός, καὶ τὸ τρανταφυλλάκι.

Αὐτὰ τὰ τριά μαλλόνανε ποῖδ' νὰ πρωτομυρίση.

Μυρίζει τὸ τραντάφυλλο καὶ λέει τῶν ἀλλουνῶνε:

*Σωπάτε, βρωμοχορταράκια, καὶ σείς παλχοχορταράκια,

'Εγώ εἶμαι τὸ τραντάφυλλο τὸ ἔμορφο λουλούδι,

Ὅλον τὸν χρόνο χάνομαι 'ς τῆς τρανταφλιάς τῆ βίτζα,

Τὸ Μάϊ τὸν μῆνα φαίνομαι 'ς τοῦ βασιλιὰ τὰ χέρια.

Μὲ πέρουν καὶ ἡ εὐμορφαις 'ς τὰ χέρια καὶ μιλᾶνε,
 καὶ τὰ μαλλιὰτους πλέκουνε γιὰ νὰ μωσχοβολᾶνε.*

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΣΤΗΛΑΙ. Αἱ κατὰ διαφόρους καὶ εἰς διάφορα
 μέρη ἐγεγρηθεῖσαι στήλαι εἰσὶ μεγέθους:

	Ἰψ. εἰς μέτ. Περίμ. περι		
	μ.	ἑκατ.	τὴν βᾶσιν μ. ἑκατ.
Ἡ ἐν Λονδίῳ ἐγεγρηθεῖσα πρὸς ἀνάμνησιν τῆς πυρκαϊᾶς	61	61	4 : 57
Ἡ ἐν Boulogne τοῦ Ναπολέοντ.	53	60	4 : 45
Ἡ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου καλουμένη ἐν Παρισίοις	50		3 : 60
Ἡ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Πετροῦπ.	47		3 : 43
Ἡ Αὐστερλίτσιος ἐν Παρισίοις	44	47	3 : 67
Ἡ Τραιανῆ ἐν Ρώμῃ	43	70	3 : 63
Ἡ ἐν Λονδ. καλουμένη συμμαχ.	41	25	3 : 53
Ἡ τῶν Μεδίκων ἐν Φλωρεντία	32	48	2 : 92
Ἡ Ναπολεόντιος ἐν Κορσικῇ	32	48	2 : 45
Ἡ τῆς κυγκλίδος τοῦ θρόνου ἐν Παρισίοις	30	53	2 : 29
Ἡ τοῦ Πομπηίου ἐν Αἰγύπτῳ	28	75	2 : 05
Ἡ ἐσχάτως ἐγεγρηθεῖσα ἐν Ρώμῃ	27	26	1 : 42

ΝΑΟΙ. Οἱ εἰς διάφορα κατὰ καιροῦς οἰκοδομη-
 θέντες χριστιανικοὶ καὶ εἰδωλολατρῶν ναοὶ εἶχον
 ἐμβαδὸν εἰς τετραγωνικὰ μέτρα, ὡς ἐφεξῆς:

Ὁ ἐν Ρώμῃ τοῦ Ἁγίου Πέτρου	20,000 (2)
Ὁ ἐν Κων/πόλει τῆς Ἁγίας Σοφίας	9,591

(1) Δυάτμος, ὁ ἡδύσμος, ὡς καὶ ἡδύσμος ἐν Ἠπειρῷ λέγεται.

(2) Ὁ θόλος αὐτοῦ ἔχει ὕψος 137 μ. ὁ ναὸς ἔχει μῆκος 218 μ. καὶ πλάτος 135 μ. Μετὰ δὲ τοῦ τῆς προέψεως ἡμικυκλίου καὶ τοῦ περιστήλιου ἔχει μῆκος 497 μ.

Ὁ λεγόμενος τῆς Παναγίας τοῦ ἄν- θους ἐν Φλωρεντία	7,884
Ὁ τοῦ Ἁγίου Παύλου ἐν Λονδίῳ	7,809
Ὁ τῆς Παναγίας ἐν Παρισίοις	6,258
Ὁ λεγόμενος ναὸς εἰρήνης ἐν Ρώμῃ	6,240
Ὁ τοῦ Ἁγ. Σουλπικίου ἐν Παρισίοις	5,646
Ὁ ἐν Παρισίοις καλούμενος Πάνθεον	5,593
Ὁ ἐν Ρώμῃ λεγόμενος Πάνθεον	3,181
Ὁ ἐν Δενδέρῳ μεγάλος ναὸς	3,148
Ὁ ἐν Ἀθήναις Παρθενῶν	2,190
Ὁ ἐν Πέστη μεγάλος ναὸς	1,426
Ὁ τοῦ κεραυνοβόλου Διὸς ἐν Ρώμῃ	874
Ὁ τῆς Ὀμοιοῖας ἐν Ἀγριγέντη	636
Ὁ τοῦ Διὸς ἐν Πομπηία	434
Ὁ τοῦ τετραγώνου οἰκοδομήματος ἐν Nimes	351
Ὁ τῆς ἀνδρικῆς τύχης ἐν Ρώμῃ	495.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ. Φίλων ὁ Ἐβραῖος
 ὁ ζήσας κατὰ τὴν πρώτην ἀπὸ Χ. ἑκατονταετηρίδα
 περιγράφει ὡς ἐφεξῆς μηχανικὸν ὠρολόγιον ἃ Ἐπι-
 τηδεῖος τις τεχνίτης, λέγει, ἐπενόησε καὶ κατεσκεύα-
 σεν ἐκ χαλκοῦ ἀξιόλογον μηχανὴν δεικνύουσαν τοῖς
 ἐν τῇ πόλει ἐνοικοῦσι δι' ἐπιτηδεῖου τινος ἐργαλείου
 τὴν διαφορὰν τοῦ χρόνου· οὕτως ὁ βουλούμενος δύ-
 ναται νὰ καταμετρήσῃ ἀκριβῶς τὸν παρερχόμενον
 χρόνον παρατηρῶν τὰ σημεῖα τὰ ἐπὶ τῶν ὠρισμέ-
 νων διαίρεσεων. Κυκλικὸν περίμετρον διηρημένον εἰς
 12 ἴσα μέρη παριστᾷ τὰς 12 ὥρας. Πλὴν τούτου,
 ἐστὶν ἄξιον σημειώσεως ὅτι κατεσκεύασε μετὰ πολ-
 λῆς ἐπιτηδεϊότητος διὰ τῆς αὐτῆς ὕλης καὶ ἀφο-
 μοιώματα ζώων τινῶν, ἅτινα ἐκπέμπουσι φωνὰς ὁ-
 μοίας πρὸς τὰς τῶν ζώντων προτύπων.

I. ΔΕ-ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Φυλλάδιον 438, 1 Ἀπριλίου 1869.

Σελ. 22 στήλ. 2 ἀντὶ *Λιοντάρει γρ. Λοντάρει*, σελ.
 23 στήλ. 1η στίχ. 15 ἀντὶ *κί' ἐγὼ γρ. κ' ἐγὼ*,
 στίχ. 32 ἀντὶ *κί' ἐγὼ γρ. κ' ἐγὼ*, στίχ. 39 ἀντὶ
κραταιοὶ γρ. οἱ κραταιοὶ, στήλ. 2 στίχ. 8 ἀντὶ
 καὶ τὸν *πρῶτο φονιά γρ. κίδ' τὸν πρῶτο φονιά*,
 στίχ. 14 ἀντὶ *Τὸ μνημα της γρ. Στὸ μνημα της*,
 στίχ. 24 ἀντὶ *Μὲ μὲλὰ λαμπή γρ. Μὲ μὲλὰ λαμπρή*.